ઝિકરૂલ્લાહ

ઔર

ઇત્મીનાને કલ્બ

નુરાની કુતુબખાના

બુક સેલર્સ એન્ડ પબ્લીશર્સ

છાપી-૩૮૫૨૧૦ બનાસકાંઠા [ગુજરાત]

અલા બિઝિક્રિલ્લાહિ તત્મઈન્નુલ્ કુલૂબ.
(ખૂબ સમઝલો, અલ્લાહકે ઝિક્ર હી સે દિલોંકો ઇત્મીનાન મિલતા હૈ)

ઝિકરૂલ્લાહ
ઔર
ઈત્મીનાને કલ્બ

મુસન્નિફ
હઝરત મૌલાના હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ દામત બરકાતુહુમ

-: લિપ્યાંતર :-
સુલેમાન મજાદરી

-: પ્રકાશક :-
નુરાની કુતુબખાના
મુ.પો. છાપી, જી. બનાસકાંઠા.
(ઉ. ગુજરાત) પીન ૩૮૫૨૧૦

ફેહરિસ્ત

પેશ લફ્ઝ

મજલિસે દઅવતુલ હક (યુકે) કે લિએ ઈન્તિહાઈ ખૂશ નસીબીકા મૌકા' હૈ કે, ઉસ્કા તીસરા સાલાના ઈજલાસ ઔર ઈજતિમાઅ સિયાનતુલ મુસ્લિમીન કે ઉન્વાનસે તારીખ ચાર સિતમ્બર ૧૯૯૪ ઈતવાર લેસ્ટર શહરકી જામેઅ મસ્જિદ અલ–ફૈસલમેં હઝરત મૌલાના મુહમ્મદ આદમ સાહબકી સદારતમેં મુન્અકિદ કિયા ગયા. જિસમેં શારેહ મસ્નવી આરિફ બિલ્લાહ હઝરતે અકદસ મૌલાના હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ મદ્દઝિલ્લુહુલ આલી ને જો પાકિસ્તાનસે તશરીફ લાએ થે શિરકત ફરમાકર બહોત દિલનશી ઔર રૂહ પરવર વઅઝ ફરમાયા, અકસર સુનનેવાલોં પર અજીબો ગરીબ રિક્કત તારી થી. બહોતસી આંખેં અશ્કબાર ઔર દિલ મુતઅસ્સિર થે. અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બત ઔર મા'રિફતકે તઝકિરેસે દિલોંકો સુકૂન ઔર આંખોંકો સુરૂર હાસિલ હો રહા થા.

ઈજતિમાઅકે ખતમ હોનેકે બા'દ બહોતસે અહબાબ ઔર દોસ્તોંને ઈસ વઅઝકો છપવાને ઔર ઉસ્કે નફા' કો આમ કરનેકી તહરીક કી તાકે જો હઝરાત ઈજતિમાઅમેં શરીક ન હો સકે વો ભી ઈસસે ફાઈદા ઉઠા સકેં. ખાસ કરકે હઝરત મૌલાના મુહમ્મદ આદમ સાહબ ખતીબ જામેઅ મસ્જિદ લેસ્ટરને ઉસ્કો છપવાને પર ઝોર દેકર ફૌરન અપને મુખલિસ અહબાબકી તરફસે ઉસ્કે છપવાનેકી ઝિમ્મેદારી કબૂલ ફરમા લી. ફ જઝાહુમુલ્લાહુ ખયૂરા ઔર ઉસ્કા નામ ઝિક્રુલ્લાહ ઔર ઈત્મીનાને કલ્બ તય કિયા ગયા. અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ હૈ કે, વો ઈસ વઅઝકો કબૂલ ફરમાએ. ઔર જિન હઝરાતને ઉસ્કી નશરો ઈશાઅત ઔર છપવાનેમેં હિસ્સા લિયા, ઉન્કો ઉસ્કા બેહતરીન બદલા દુનિયા ઔર આખિરતમેં અતા ફરમાએ. ઈસ તરહ ઈસ વઅઝકી ઈશાઅતસે સિયાનતુલ મુસ્લિમીન કે અમલી કામકા આગાઝ હો રહા હૈ. વસ્સલામ

(મૌલાના) મુહમ્મદ અય્યૂબ અફલ્લાહુ અન્હૂ

બિસ્મિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ

અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લઝી વ કફા વ સલામુન્ અલા ઇબાદિહિલ્લઝીનસ્તફા અમ્મા બા'દ ફઅઉઝુ બિલ્લાહિ મિનશ્શૈતાનિ ર્રજીમ. બિસ્મિલ્લાહિ ર્રહમાનિ ર્રહીમ. અલા બિઝિક્રિલ્લાહિ તત્મઇન્નુલ્કુલૂબ, વ કાલ તઆલા યવ્મ લાયન્ફઉ માલુંવ્વલા બનૂન ઇલ્લા મન્ અતલ્લાહ બિકલ્બિન્ સલીમ.

દો આયતેં ઇસ વકત તિલાવત કી હૈં પેહલી આયત કા તર્જુમા હે કે ઇત્મીનાન ઔર દિલકા ચૈન અલ્લાહ કી યાદ મેં હૈ. મઝમૂનકા પેહલા મૌઝૂઅ દિલકા ચૈન હૈ.

હર શખ્સ કી ખ્વાહિશ

હર શખ્સ દુનિયા મેં ઇત્મીનાન ઔર ચૈન ચાહતા હૈ. કોઇ ઐસા ઇન્સાન દુનિયા મેં નહી જો યે ચાહતા હો કે મેં પરેશાન રહૂં. ઇસ મજમા' મેં કોઇ ઐસા હૈ જો કે પરેશાની ચાહતા હો સો (૧૦૦) ફીસદ ઇન્ટરનેશનલ ચીઝ હૈ. કાફિર ભી યે ચાહતા કે મેરે દિલકો ચૈન મિલે ગરીબ ભી યે ચાહતા હૈ ઔર અમીર ભી યે ચાહતા હૈ. કોઇ ઇન્સાન ઐસા નહી બ-શર્તે કે ઉસકા દિમાગ સહી હો જો બેચેની ચાહતા હો. રઇય્યત ભી યેહી ચાહતી હૈં. બાદશાહ ભી યેહી ચાહતા હૈ. આલિમ ભી યેહી ચાહતા હૈં, ગૈર આલિમ ભી યેહી ચાહતા હૈ. અગર કોઇ શખ્સ યે કહે કે મુઝે પરેશાનીમેં બળા મઝા આતા હૈ તો આપ ઇસકો ડૉક્ટર સાહબ કે યહાં લે જાએંગે કે ઇસકે દિમાગ કા ઇલાજ કરો. તો અલ્લાહ તઆલાને બૈનુલ અકવામી ઝરૂરત કી ચીઝ બતલાદી. કે અય ઇન્સાનો ! મેં તુમ્હારે દિલકા પૈદા કરનેવાલા હૂં ઔર મુઝસે બહેતર

તુમ્હારે દિલકે ચૈન કા તેલ કોઇ નહી જાન સકતા. જૈસે સિંગર મશીનવાલે કેહતે હૈં કે, અગર મશીનમેં હમારા બનાયા હુવા તેલ ઇસ્તે'માલ કરો તો ઇસ મશીન કી ઝમાનત ઔર હિફાઝત કે હમ ઝિમ્મેદાર હૈં ઔર દૂસરી કંપની કા તેલ ડાલોગે તો હમ ઝિમ્મેદાર નહી.

અલ્લાહ કી યાદ કા તેલ

અલ્લાહ તઆલાને ભી એ'લાન ફરમા દિયા કે અગર હમારી યાદ કા તેલ દિલ મેં ડાલોગે તો તુમ્હારે દિલ કે ચૈનકી ઝમાનત ઔર કફાલત મૈં કરૂંગા, ઔર અગર તુમને મુઝકો છોળકર કિસી ઔર સે દિલ લગાયા, સિનેમા, વી.સી.આર, ફિલ્મી ગાને સુને, અલ્લાહ તઆલા કી ના ફરમાની કી,તો સમઝલો કે અલ્લાહ તઆલા કી ના ફરમાની કા નુકતએ આગાઝ અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ કા નુકતએ આગાઝ હૈ, યા'ની અભી ગુનાહ કિયા નહી સિર્ફ઼ ઇરાદા કિયા, સ્કીમ બના રહા હે કે આજ કોઇ ગુનાહ કા મઝા લિયા જાએ. ઇરાદા કરતે હી ઉસકે દિલકી દુનિયા ઉજળ જાતી હૈ. આહ એક બહોત બળે બુઝુર્ગ અલ્હાબાદ, યુ.પી. કે મૌલાના શાહ મોહમ્મદ અહમદ સા. કા એક શે'ર યાદ આયા.

ઉફ઼ કિતના હૈ તારીક ગુનેહગાર કા આલમ
અનવાર સે મા'મૂર હૈ અબરાર કા આલમ

નેક બંદોંકી દુનિયા સુબ્હાનલ્લાહ મગર નેક લોગ કૌન હૈં ? યે ભી બતા દૂં, હજ ઉમરહ કરના હર વક્ત તસ્બીહ પળ્હના ? અબરાર કે રજીસ્ટરમેં કૌન દાખિલ હૈં ? અલ્લામહ બદ્રુદ્દીન ઐનીને ઉમ્દતુલકારી શરહે બુખારી (જીલ્દ ૧ સફા ૧૩૨) મેં ખ્વાજા હસન બસરી કી તફસીર બયાન કી હૈ કે અબરારમેં કૌન લોગ દાખિલ હૈં.

હસન બસરી (રહ.)

ખ્વાજા હસન બસરી ૧૨૦ સહાબા (રદિ.) કી ઝિયારત કરનેવાલે તાબિઇ હૈ. **કદ્ રઆ મિઅત વ ઇશ્રીન સહાબિય્યન** ઇતને બળે તાબઇ હૈ. ઉનકી અમ્માં હૂઝૂર (સ.અ.વ.) કે ઘરમેં નૌકરાની થી. મુહદ્દિસીન લિખતે હૈ કે ઉનકી અમ્માં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી પાક બીવી ઔર હમારી માં હઝરત ઉમ્મે સલ્મહ કી નૌકરાની થી. જબ યે પૈદા હુએ તો ઉનકો લેકર હઝરત ઉમર (રદિ.) કી ખિદમત મેં હાઝિર હુઇ ઔર અર્ઝ કિયા કે અય અમીરુલ મો'મિનીન ઇસ બચ્ચા કી સુન્નતે તહનીક અદા કર દીજીયે. યા'ની કુછ ખાકર ઉસકે મુંહ મેં ડાલ દીજીયે. યે સન્નત હૈ કે બુઝુર્ગો સે યા ઉલમાએ દીનસે તહનીક કરવાઇ જાએ. તો હઝરત ઉમર (રદિ.) ને કુછ ખજૂર ખાકર ઉનકે મુંહમેં ડાલદી.

ઇસ્લામ કી ફતહ- હઝરત ઉમર (રદિ.) કા ઈસ્લામ

મુહદ્દિસીન લિખતે હૈ, ખ્વાજા હસન બસરી (રહ.) કે ઇલ્મકા યેહી સબબ થા. ઇતને બળે સહાબી ખલીફએ દોમ જીનકે ઇસ્લામ લાને પર મુહદ્દિસીન લિખતે હૈ કે જબ હઝરત ઉમર (રદિ.) ઇસ્લામ લાએ તો ફૌરન હઝરત જિબ્રઇલ (અલૈ.) તશરીફ લાએ ઔર અર્ઝ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ઇસ વક્ત ઇસ ખુશ ખબરીમેં એક આયત લાયા હૂં કે અલ્લાહ તઆલાને યે ફરમાયા કે આજસે અલ્લાહ તલાહ આપ કો કાફી હો ગયા. ઔર ઉમર કે ઇસ્લામ સે સારે ફરિશ્તે આસમાનમેં ખુશિયાં મના રહે હૈ. (ઇબ્નેમાજા સ.૧૧) ઔર યે આયત નાઝિલ હુઇ યા **અય્યુહન્નબિય્યુ હસ્બુકલ્લાહુ વમનિત્તબઅક મિનલ્મુઅ્મિનીન** (સૂરએ અન્ફાલ)

અય નબી (સ.અ.વ.) ! અલ્લાહ આપકો કાફી હૈ ઔર જો ઇમાનવાલે આપકે તાબે'દાર હૈ. યે આપકો કાફી હૈ.

મુજદ્દિદે ઝમાના હકીમુલ ઉમ્મત મૌલાના અશરફઅલી સા. થાનવી (રહ.) ઇસકી તફસીરમેં ફરમાતે હૈં કે જબ અલ્લાહ આપકો કાફી હો ગયા તો ફિર ઇમાનવાલોં કે કાફી હોને કા તઝકેરા ક્યું આયા. જબ કે અલ્લાહ કા કાફી હોના કાફી હૈ. ફરમાયા કે કિફાયત કી દો કિસમેં હૈં. એક કિફાયતે ઝાહિરા, દૂસરી કિફાયતે હકીકિયા, હકીકતન તો અલ્લાહ કાફી હૈ, લેકિન ઝાહિરી તૌર પર કાફિરોં પર રો'બ જમાને કે લિયે હઝરત ઉમર (રદિ.) કા ઇસ્લામ સબબ બના. આંહ જૈસેહી હઝરત ઉમર (રદિ.) ઇસ્લામ લાએ. સારે કાફિર લરઝ ગએ. ઔર પેહલી નમાઝ કા'બા મેં કાઇમ કરદી. ચાલીસવેં મુસલમાન હૈં. બીસ સહાબા ઇધર બીસ સહાબા ઉધર ઔર દરમિયાનમેં સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) કે ચિરાગે નબુવ્વત કો લિયે હુએ પેહલી નમાઝ કા'બામેં પઢી. ઔર જબ ઇસ્લામ લાએ તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઔર સહાબાને ખુશીમેં ઐસા ના'રા લગાયા કે કા'બા તક આવાઝ ગઇ. ફરિશ્તોં કો તો ખુશી હૈ હી ખુદ સૈયેદુલ અંબિયા હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ઔર સહાબા ઇતને ખુશ હુએ કે ઝોર સે ના'રા મારા 'અલ્લાહુ અકબર' યે ખુશી કા ના'રા થા. ઐસે શખ્સને જિસકી તહનીક કી હો યાની અપના થૂક મુબારક ખ્વાજા હસન બસરી કે મુંહ મેં ડાલા હો. ઉસકે ઇલ્મકા ક્યા પૂછના ?

દો દુઆએં

ઔર મઝીદ યે કે દો દુઆએં ભી કી, વો દો દુઆએં મુસાફિર હોને કી હેસિયત સે હમ અપને લિએ ઓર આપકે લિએ ભી માંગેંગે.

ફિકહ ફિદ્દીન

નં. ૧ દુઆથી **અલ્લાહુમ્મ ફક્કિહહુ ફિદ્દીન**

અય અલ્લાહ ! ઇસકો દીન કા બહોત બળા આલિમ, મુહદ્દિસ, ફકીહ બનાદે, દીન કે સાથ ઇલ્મ અગર દીન કી સમઝ નહી હૈ. તો ઇસકા ઇલ્મ કમઝોર હોગા. ઇસલિએ યે દુઆ ફરમાઇ કે અય અલ્લાહ ઇસકો દીન કી સમઝ અતા ફરમા.

હઝરત ઇબ્ને મસઊદ (રદિ.) કા તફક્કુહ

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને મસઊદ (રદિ.) ખુલફાએ રાશિદીન કે બા'દ તમામ સહાબામેં અફઝલ હૈ. ઉનસે કિસી શખ્સને પૂછા કે રસુલ્લુલાહ (સ.અ.વ.) જુમ્આ કા ખુત્બહ ખળે હોકર દેતે થે યા બૈઠકર ? આપને ફરમાયા, કયા તુમ તિલાવત નહી કરતે હો ? **વઇઝા રઅવ્ તિજારતન્ અવ્ લહ્વ નિન્ફદ્દૂ ઇલૈહા વતરકૂક કાઇમા.**

તરજુમા :- અય લોગો ! કયા તુમને મેરે રસૂલ કો ખળા નહી છોળ દિયા જબ દેખા કે કોઇ કાફલા ગલ્લા લેકર આ ગયા હૈ. ઔર તંગદસ્તીકા ઝમાના થા. અંદાઝા લગાઇયે કે હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને મસઊદ (રદિ.) કો કૈસી ફિકહ હાસિલ થી. મા'લુમ હુવા કે આયત તો હમભી પળહ લેતે હૈં. મગર ઇસ આયત સે મસ્અલા ઈસ્તિમ્બાત કર લેના ઉસકે લિયે ફિકહ ચાહિએ. દીનકી સમઝ ચાહિએ. જો અહલુલ્લાહકી જૂતીયાં ઉઠાને સે મિલતી હૈ. કિતાબોં સે ઈલ્મે દીનકી કમ્મિયત ઔર મિકદાર મિલતી હૈ ઔર અલ્લાહ વાલોં સે ઇલ્મકી કૈફિયત ઔર ઇખ્લાસ ઔર રૂહ મિલતી હૈ. એહસાની

કૈફિયત મિલતી હૈં. મસલન મગરીબ કી તીન રકા'તેં નમાઝ ફર્ઝ હૈ. મગર કૈસે પઢી જાએ ? કિસ દર્દે દિલ સે પઢી જાએ ? કિન અશ્કબાર આંખો સે પઢી જાએ. કિસ તળપતે હુએ દિલસે પઢી જાએ ? યે કૈફિયત અલ્લાહ વાલોંસે મિલતી હૈ. કૈફિયત કાગઝાતમેં નહી આ સકતી. યે દિલ સે દિલમેં મુન્તકિલ હોતી હૈ.

કાઝી સનાઉલ્લાહ પાની પતી (રહ.) ફરમાતેં હૈં કે દેખો અય ઉલમા હઝરાત ! જો કુછ કિતાબોંમેં પઢતે હો યે ક્યા હૈ ? યે ઈલ્મે નબુવ્વત હૈ. ઈલ્મે નબુવ્વત એક તો ઝાહિરી હૈ લેકિન અગર ચાહતે હો કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા નૂરે બાતિન ભી મિલ જાએ તો અઝ સીનએ દર્વેશા બાયદ જસ્ત ! અલ્લાહ વાલોં કે સીનોંસેં હાસિલ કરો યે કૌન કેહ રહા હૈ ? યે અપને વક્ત કા ઇમામ બયહકી કાઝી સનાઉલ્લાહ પાની પતી તફસીરે મઝહરીકા મુસન્નિફ હઝરત મઝહરે જાને જાનાં કા ખલીફા હૈં. શાહ અબ્દુલ અઝીઝ મુહદ્દિસ દેહલવી ઉનકો ઇમામ બયહકી ફરમાતે થે.

મખ્લૂકમેં મેહબૂબિયત

તો હઝરત ઉમર (રદિ.) ને દો દુઆએં હઝરત હસન બસરી (રહ.) કો દી. એક **ફક્કિહહુ ફિદ્દીન** કે ઉનકો દીનકા ફકીહ બનાદે. **વહબ્બિબ્હુ ઇલન્નાસિ** ઔર મખ્લૂકમેં ઉસકો મેહબૂબ કરદે. પ્યારા બનાદે. ક્યૂં કે અગર મખ્લૂકમેં મેહબૂબ નહીં હૈ, પ્યારા નહીં હૈ તો હર આદમી ઇસસે ઘભરાતા હૈં ફિર ઇસસે ફિકહ મુતઅદ્દી હોગા ? ફૈઝ દૂસરોં કો પહોંચેગા ? તો મા'લૂમ હુવા કે ઉલમાએ દીન કો ચાહિયે કે અપને અખલાક મેં બુલંદી પૈદા કરેં. વરના ઉનસે નફા' નહી હોગા. ઇસલિયે હદીસમેં હૈ કે **અલ્મુતવદ્દિદુ ઇલન્નાસિ નિસ્ફુલ્ અકલ.** જો સબ લોગોં સે મોહબ્બત કરકે સબકો હમવાર

કરદે ઔર સબસે મોહબ્બત કરના સીખ લે યે આધી અકલ હૈ. યાં'ની જીસસે દિલ નહી ચાહતા ઉસસે ભી બતકલ્લુફ મોહબ્બત કરેં. યે હદીસકા લફ્ઝ હૈ. જીસકો ઉલમા સમઝતે હૈં ઐસે લોગ જીનકે અખ્લાક અચ્છે હોતે હૈં ઉનકા ઇમાન ભી કામિલ હોતા હૈ. કામિલ ઇમાન જીસકા હૈ ઉસકા અખ્લાક ભી અચ્છા હૈ.

આજ હમ ઇસકો કામિલ અખલાક વાલા સમઝતે હૈં જો ઉપરસે ખૂબ આઇયે આઇયે કરે ઔર અંદરસે જાઇએ જાઇએ કરે, બા'દમેં જાકર વોહી કેહતા હૈ કે બહોત બેવકૂફ આદમી હૈ. મૈને ઉસકો ઐસે હી ઉલ્લુ બનાયા હૈં. દોસ્તો જો અલ્લાહ કા મુખલિસ હૈ ઔર અલ્લાહ કી મખ્લૂક કા મુખલિસ હૈ વોહી અલ્લાહ કા વલી હોતા હૈ. અગર કોઇ આદમી દા'વા કરતા હૈ કે મેં ફલાં આદમીસે મોહબ્બત કરતા હૂં ઔર ઉસકી ઔલાદ કો સતાતા હૈ. યા ઉસકી ઔલાદ કો બુરી નઝર સે દેખતા હૈ તો બતાઇયે બાપ ઇસકો દોસ્ત બનાએગા ? તો જો શખ્સ રિયા કી ઇબાદતમેં રાતદિન મશ્ગૂલ રહે. મગર અલ્લાહ કી મખ્લૂકકો લળકી હો યા લળકા બુરી નઝર સે દેખતા હૈં તો આપ બતાઇએ અલ્લાહ તઆલા દેખ રહા હૈ યા નહી ? ઔર અલ્લાહ તઆલા ઐસે કો વલી બનાએગા ? ઇસલિએ દોસ્તો જીતના ઇખ્લાસ અલ્લાહ કે સાથ હૈં ઉતના હી ઈખ્લાસ મખ્લૂકકે સાથ હો. હર કાફિર કે લિએ દુઆ કરતે રહો કે અય અલ્લાહ ઇસકો ભી ઇમાન દે દે. આપ કા બન્દા હૈં ક્યૂં જહન્નમમેં જાએ. દર્દે દિલ હોના ચાહિએ.

તો દોસ્તો યે દો દુઆએં હઝરત ઉમર (રદિ.)ને હઝરત હસન (રહ.) કો દીં. તો અબ યે દુઆ હમ કૈસે કરેં. **અલ્લાહુમ્મ ફક્કિહના ફીદીન** અય અલ્લાહ જીતને હમ સબ બૈઠે હૈં હમ સબકો ફકીહ બનાદે. **વહબ્બિબ્ના ઇલન્નાસ** ઈલ્મકી સમઝ વાલા બનાદે. ઔર મખ્લૂકમેં હમ કો મેહબૂબ કરદે.

અબરાર (નેક) કૌન હૈં ?

અબ અબરાર કી બાત ચલી થી.

ઉફ કિતના હૈ તારીક ગુનેહગાર કા આલમ,
અનવાર સે મા'મૂર હૈ અબરાર કા આલમ,

અબરાર બન્દે કૌન હૈં ? ઇસલિએ કે વા'દા હૈં. **ઇન્નલ્અબ્રાર લફ઼ી નઇમ.** નેક બન્દે જન્નતમેં જાએંગે. ખ્વાજા હસન બસરી (રહ.)કી તફ઼સીર અલ્લામહ બદરુદ્દીન ઐની (રહ.) ઉમ્દતુલ કારી શરહે બુખારીમેં નકલ ફ઼રમાતે હૈં. **કાલલ્હસનુલ્બસરી ફ઼ીતફ઼સીરિલ્અબ્રારિ અલ્લઝીન લાયુઅ્ઝૂન ઝ્ઝર્ર** જો ચયૂંટીયોં કો ભી તકલીફ઼ ન દેં.

બીવીયોં પર ઝુલ્મ

આજ જીસકો દેખો બીવીકી પિટાઇ કર રહા હૈ. ઝરા ઝરા સી બાત પર લડ રહા હૈ. ઉનકી આહ સે ડરીએ. યે બીવીયાં અલ્લાહકી બંદીયાં હૈં. ઉનકી અલ્લાહ તઆલાને સિફ઼ારિશ નાઝિલ કી. **વઆશિરૂ હુન્ન બિલ્મઅ્રૂફ઼** અય ઇમાન વાલો ! તુમ ઇન બીવીયોં કો ખાલી બીવીયાં મત સમઝો. યે મેરી બંદીયાં ભી હૈં. ઉનકે સાથ ભલાઇસે પેશ આઓ. અગર કિસીકી બેટી કો કોઇ સતા રહા હૈ તો આપ બતાઇયે ઇસ બેટીકા બાપ ઇસકો દોસ્ત બનાએગા ? તો અગર હમ અપની બીવીયોં કો સતાએંગે તો બીવીકા બાપ તો ગમગીન હોગા હી. રહા અલ્લાહ તઆલા ભી ગુસ્સે હોગા. કે યે મેરી બન્દી કો સતા રહા હૈ. ફ઼િર કયા હોગા ઇસકા ?

મૈં અપના તજુર્બા બતા રહા હૂં કે જીતને લોગોંને અપની બીવીયોં

કો સતાયા ઔર રૂલાયા ઔર ઠંડી આહ ખીંચવાઇ. મૈને ઉનકો દેખા કે કિસી કો લકવા ગિરા, કિસીકો કેન્સર હુવા. આંખોંસે દેખા હુવા હાલ બતા રહા હૂં. આંખો દેખા હાલ તન્હાઇમેં આપ મિલેંગે તો ઔર કિસ્સે ભી બતાદૂંગા. લેકિન ઇસ વકત મૌકા' નહી હૈં. ઔર જીસને અલ્લાહકી ઉન બન્દીયોં પર રહમ કિયા વો ઉતના જલ્દી વલી બના હૈ જીસકી હદ નહી.

હઝરત મઝહર જાને જાનાં (રહ.)

હઝરત શાહ અબ્દુલ ગની (રહ.) (યે અખ્તર જો આપસે આજ મુખાતિબ હૈં. પંદરહ સાલ ઉનકી સોહબત ઉઠાઇ હૈં ઔર જવાનીમેં ઉનસે બૈઅત હુવા હૂં) ફરમાતે થે કે હઝરત શાહ મઝહર જાને જાનાં (રહ.) ઇતને નાઝુક તબીઅતકે થે કે અગર બાઝારસે ગુઝરતે હુએ કિસીકી ચારપાઇ ટેઢ્હી પળી હુઇ દેખલી તો સરમેં દર્દ, બાદશાહને પાનીકા પિયાલા સુરાહી (મટકા) પર ટેઢ્હા રખ દિયા તો સરમેં દર્દ હો ગયા, રઝાઇ ઓઢ્હલી ઔર ધાગા ટેઢ્હા હૈ તો સરમેં દર્દ હો ગયા, ઇતને નાઝુક તબીઅત કો હુકમ હો રહા હૈ. આસમાન સે ઇલ્હામ હો રહા હૈ કે અય મઝહર જાને જાનાં ! અગર તુમ ચાહતે હો કે તુમકો કોઇ બુલંદ દરજા મિલે તો એક બેવા ઔરત હૈ, જબાન કી કડવી હૈ. મગર દિલકી અચ્છી હૈ ઉસસે શાદી કરલો. તિલાવત નમાઝ વગૈરહ કી પાબંદ હૈ મગર ઝબાન કી કડવી હૈ. ગુસ્સા બરદાશ્ત નહી હોતા હૈ. ઇસસે શાદી કરલો. અબ સુબ્હ શામ ઉનકો તમગા મિલ રહા હૈં. હર વક્ત કડવી કડવી બાતેં સુન રહે હૈ.

હઝરત થાનવી (રહ.) કા ઈર્શાદ

હઝરત થાનવી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે કભી કભી મુઝકો લોગ કડવી

કડવી બાતેં લિખતે હૈં તો જીતને લોગ મુઝકો મુજદ્દિદે મિલ્લત ઔર હકીમુલ ઉમ્મત કેહતે હૈં ઉસકા જીતના નશા હોતા હૈ વો ઇન ખતોં સે ઉતર જાતા હૈ. તો જબ મખ્લૂકકા કોઇ બદ તમીઝીકા ખત આતા હૈ તો મૈં ઉસે કૌનેન સમઝતા હૂં. ઔર કૌનેન કી બદૌલત દૌલતે કૌનૈન પા જાતા હૂં. કૌનેન કડવી હોતી હૈ. લેકિન ઇસકી બરકતસે દૌલતે કૌનૈન મિલતી હૈ. કિબ્ર ઔર બળાઇસે મેહફૂઝ હો જાતે હૈં. તો હમારી નિસ્બત મઅલ્લાહ કે ચાંદમેં ઉજ્બ ઔર કિબ્રકી બાદલોંકા કભી ગિરહન નહી લગતા. હમેશા ચૌંદવી રાતકે ચાંદકી તરહ હમારે દિલોમેં રોશન રેહતા હૈ.

ભલે દિન

તો અલ્લાહ તઆલા અપને ખાસ બન્દોં કે લિયે ગૈબસે ઇન્તિઝામ કરતે હૈં. હઝરત મઝહર જાને જાનાં (રહ.) કે લિયે ગૈબસે ઇન્તિઝામ કિયા

હુસ્ન કા ઇન્તિઝામ હોતા હૈ
ઇશ્ક કા યૂં હી નામ હોતા હૈં

સારા ઇન્તિઝામ અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે હોતા હૈં જીસકો વો ચાહતે હૈં વોહી અલ્લાહકા વલી બનતા હૈં. એક બહોત બળે વલીકા શે'ર સુનાતા હૂં.

સુનલે અય દોસ્ત જબ અય્યામ ભલે આતે હૈં
ઘાત મિલને કી વો ખુદ આપહી બતલાતે હૈં

અય દોસ્તો સુનલો જીસકે દિન અચ્છે હોને હોતે હૈં, જીસકી કિસ્મત અચ્છી હોની હોતી હૈં તો ઉસે અપના બનાને કે રાસ્તે વો ખુદહી બતલાતે હૈં.

ન મૈં દીવાના હૂં અસગર, ન મુઝકો ઝૌકે ઉરયાની
કોઇ ખીંચે લિયે જાતા હૈ ખુદ જેબો ગરેબાં કો

જબ અપના બનાતા હૈં તો બાલ બાલસે ઉનકી આવાઝ સુનાઇ દેતી હૈં.

હર બુને મૂસે મેરે ઉસને પુકારા મુઝકો

જીતને બાલ હોતે હૈં મા'લૂમ હોતા હૈ કે હર બાલસે અલ્લાહ તઆલા બુલા રહા હૈ. હમેં પ્યાર કર રહા હૈ. અપના બના રહા હૈ. યે અલ્લાહ કી તરફ સે હૈ તો હઝરત મઝહર જાને જાનાં (રહ.) કા ઇન્તિઝામ અલ્લાહ કી તરફસે હુવા. સુબહ શામ કડવી બાતેં સુન રહે હૈં.

એક કાબુલી અફગાન શાગિર્દને કહા કે હઝરત ઇતની કડવી મિઝાજ કી ઔરત સે શાદી ક્યૂં કી આપને ? આપ ઇતને નાઝુક તબીઅત કે હો કે બાદશાહ કો ટેઢા પ્યાલા રખને પર ડાંટ દિયા. ઔર બાદશાહ કે ખાદિમકો લોટા દિયા. કે જબ તુમ્હારા યે હાલ હૈ તો તુમ્હારે ખાદિમ કા કયા હાલ હોગા ? ફરમાયા સુનો. ઇસી બીવીકી કડવી કડવી બાતોં સે મઝહર જાને જાનાં (રહ.) કો અલ્લાહ તઆલાને ઇતના ઉંચા મરતબા અતા ફરમાયા કે પૂરી દુનિયામેં મેરા ડંકા પિટ ચુકા કે મેરે હી સિલસિલામેં અલ્લામહ સૈયદ મહમૂદ બગદાદી તફસીરે રુહુલ મઆનીકે મુસન્નિફ ઔર અલ્લામહ શામીને બૈઅત કી હૈં. મૌલાના ખાલિદ કુરદીકે હાથ પર જો કુર્દ કે રેહને વાલે થે. ઔર ખલીફા થે. શાહ ગુલામ અલીકે ખલીફા થે. મઝહર જાને જાનાં (રહ.) કે તો યે શામી જૈસી ફિકહકી અઝીમ કિતાબ ઔર તફસીર રૂહુલ મઆની જૈસી અઝીમ કિતાબકે મુસન્નિફીન સિલસિલએ મઝહરિય્યામેં દાખિલ હુએ.

ઔર શાહ અબુલ હસન ખરકાની કી બીવી બળી, હી સખ્ત મિઝાજ થી.લેકિન વો બરદાશ્ત કરતે થે.કે અલ્લાહ કી બન્દી હૈ. આપ યે બતાઇયે કિસી કા દામાદ હર વક્ત ઉસકી બેટી સે તંગ હો ઔર બેટી ખૂબસૂરતીમેં ભી કમ હો ઔર દામાદ બહોત ખૂબસૂરત હો ઔર બીવી ખૂબસૂરતીમેં કમ

ઔર અખ્લાકમેં ભી કમ હો. કડવી હો લેકિન વો સોચતા હૈ કે મેરે દોસ્ત કી બેટી હૈ ઔર નિભા દેતા હૈ. આપ બતાઇયે કે લડકીકા બાપ ઉસકે બારેમેં કયા સોચેગા. કે આહ મેરા દામાદ ફરિશ્તા હૈ. દિલ ચાહેગા કે કોઇ બિલ્ડીંગ ઉસકો દે દૂં. કોઇ જમીન ઉસકો દે દૂં, અલ્લાહકી ઉન બંદીયોં કે બારેમેં યેહી સોચિયે. અગર કોઇ મર્દ ઝ્યાદા ખૂબસૂરત હૈ, બીવી કમ ખુબસુરત હૈ તો ઉસકે સાથ અચ્છે અખ્લાક સે પેશ આઓ અલ્લાહકી બંદી સમઝકર. ઈન્શા અલ્લાહ તઆલા અલ્લાહકી તરફસે ભી ઐસા ઇન્આમ મિલેગા કે સો (૧૦૦) બરસ કે તહજ્જુદ સે વો મકામ નહીં મિલ સકતા.

અબ ઉન હી શાહ અબુલ હસન ખરકાની (રહ.) કે બારેમેં મૌલાના જલાલુદ્દીન રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે યે બળે આરિફ બિલ્લાહ બુઝુર્ગ હૈં. હર વકત અપની બીવીકી તરફસે કડવી બાતોં કો બરદાશ્ત કરતે થે કે યે મેરે અલ્લાહ કી બન્દી હૈ. અગર મૈં તલાક દેતા હૂં તો કિસી ઔર કો સતાએગી. લિહાઝા મુઝહી કો સતાલે. મેરે કિસી મુસલમાન ભાઇકો ન સતાએ. યે અલ્લાહ કી બન્દી હૈ. અગર મેરી બેટી ભી ઐસી હોતી તો મૈં ભી યેહી ચાહતા કે મેરા દામાદ અચ્છા સુલુક કરે તો આપકી બીવીયાં ભી કિસીકી બેટીયાં હૈં. ઔર અલ્લાહ કી બન્દીયાં હૈં. મૈં બહોત દર્દે દિલસે કહેતા હૂં કે જીતને અચ્છે અખ્લાકસે પેશ આએંગે. અલ્લાહકી ઉતનીહી રહમત ઉતરેગી.

નમક તેઝ હોને પર મગ્ફિરત

હકીમુલ ઉમ્મત મૌલાના અશરફ અલી સા. થાનવી (રહ.) ફરમાતે હૈ કે એક શખ્સકી બીવી સે ખાનેમેં નમક સખ્ત તેઝ હો ગયા. ખાયા નહીં ગયા. ભુખસે સો ગયા. ઔર આસમાનકી તરફ દેખા ઔર અલ્લાહસે મઆમલા કર લિયા કે અય અલ્લાહ યે મેરી બીવી તેરી બન્દી હૈ આજ ઇસસે

નમક તેઝ હો ગયા હૈ ઉસને હમેશા ખિદમત કી હૈ મેં આપકે લિયે ઉસકો મઆફ કરતા હૂં. કિયામત કે દિન મુઝેભી મઆફ કર દેના. જબ ઇન્તિકાલ હુવા તો એક અલ્લાહ કે વલીને ખ્વાબમેં દેખા તો પૂછા કે ભાઇ તેરા કયા મા'મલા હુવા ? ઉસને કહા અલ્લાહને હિસાબ કિયા ઔર ફરમાયા કે તુમ્હારે બહોત સે ગુનાહ હૈં. મેં તુમકો દોઝખમેં કાનૂનકી રૌ સે ડાલ સકતા હૂં લેકિન તુમને હમારી બન્દી પર રહમ કિયા થા ઔર ઉસકી ભૂલકો મઆફ કિયા થા. તુમને એક ભૂલ મઆફ કી નમક કે તેઝ હોને કી. ઉસકી બરકત સે મૈં તુમ્હારી ઝિંદગી ભરકી ખતાએં મઆફ કરતા હૂં. ક્યૂં કે અલ્લાહ કો અપની બન્દીયોં સે તઅલ્લુક ભી હૈ. જહાં બન્દોં સે તઅલ્લુક હૈ વહી પર બન્દીયોં સે ભી હૈં. અકસર બેકસ હોતી હૈં. માં-બાપસે દૂર હોતી હૈં. અપને ભાઇયોં સે દૂર હોતી હૈં. સારી ઝિંદગી હમારે લિએ વકફ કર દેતી હૈં. પાલતા કોઇ હૈ ઔર ફાયદા કોઇ ઔર ઉઠાતા હૈ બસ કાનૂન હૈ અલ્લાહ કા. ઇસ કાનૂનસે ફાઇદા ઉઠાના હૈ.

એક હદીસ

મગર ઉનકી ખતાઓંકે બારેમેં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ફરમાતે હૈ કે યે બીવીયાં ટેઢી પસલીસે પૈદા હુઇ હૈં. **ઇનિસ્તમ્તઅ્ત બિહા ઇસ્તિમ્તઅ્તિ બિહા વ ફીહા ઇવજુન (બુખારી જિ. ૨ સફા. ૭૭૯)** અગર ઉનસે ફાયદા ઉઠાના હૈં તો ઉનકી ટેઢી પસલીસે ફાયદા ઉઠાલો. બતાઓ હમારી યા તુમ્હારી પસલી સીધી હૈ યા ટેઢી ? ટેઢી હૈ તો કયા આપ કિસી હસ્પતાલમેં એડમીટ હોતે હૈં. ઉસકો ઠીક યા દુરૂસ્ત કરાનેકે લિયે ? ડૉકટરસે કભી દરખ્વાસ્ત કી ? તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા ઇલ્મે નબુવ્વત દેખો, કયા શાને નબુવ્વત હૈં. કિસ અંદાઝસે સમઝા રહે હૈં. કે ટેઢી પસલીસે પૈદા હો રહે હો. અગર બીવીભી ઐસી મિલ જાએ તો ઉસે

બરદાશ્ત કરલો. ઔર અગર સીધી કરોગે તો તોળ દોગે. બુખારી શરીફકી રિવાયત હૈ. **ઇન્ અકમ્તહા કસર્તહા** યા'ની તલાકકી નૌબત આજાએગી. દો ખાનદાન તબાહ હો જાએંગે. ખાનદાનમેં આગ લગ જાએગી. છોટે છોટે બચ્ચે રોએંગે. કે મેરે અબ્બાકો કયા હો ગયા ? કે મેરી માં કો તલાક દે દી. ઔર અગર તુમને ગુઝાર દિયા તો ગુઝર જાએગી. ઔર ઉસમેંસે જો ઔલાદ પૈદા હોગી ઉનમેં અગર કોઇ આલિમ, હાફિઝ, કારી, હો ગયા તો કિયામત કે દિન ઇન્શાઅલ્લાહ જન્નતભી પાઓગે. દુનિયાતો મઝેદાર ગુઝરેગી હી. જન્નતભી પાઓગે.

હદીસ કે ફાયદે

અલ્લામહ કસ્તલાની (રહ.) બુખારી શરીફકી ઇસ હદીસકી જો શરહ લિખ્ખી હૈ ઉસમેં વો ફરમાતે હૈ. **ફીહિ તા'લીમુન લિલ્ઇહ્સાનિ ઇલન્નિસાઇ** ઉસમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.)ને હમેં જો તા'લીમ દી હૈં વો ઔરતોં કે સાથ ભલાઇ કે સાથ પેશ આનેકી હૈ. ઔર બીવીયોંકે સાથ નરમીસે પેશ આઓ. ઔર ઉનકે ટેળ્હે પન પર સબરસે કામ લો. કયૂં ? ઇસલિએ કે ઉનકી અકલેં થોળી હોતી હૈં. અકલ તો આધી હૈ મગર એક હદીસ ઔર સુન લીજીએ. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ફરમાતે હૈં કે ઔરતેં આધી અકલ કી તો હૈં લેકિન જો ના મહરમ હૈં વો ઉનકો ન દેખેં. કયૂંકે પૂરી અકલ વાલોંકી અકલ ઉળા લે જાતી હૈં. (બુખારી જિ. ૧ સફા ૪૪) યે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ફરમા રહે હૈં કે હૈં તો આધી અકલ કી લેકિન અગર આંખસે આંખ મિલાઇ જાએ ચાહે વો એઇરપોર્ટ લંડન હો યા એઇરપોર્ટ ફ્રાન્સ હો તો અકલ ઉળ જાએગી.

નઝર કી હિફાઝત

નઝર કે બારેમેં લોગ કેહતે હૈં કે લો દેખ તો લો ઇસમેં કયા હરજ હૈ ?

ઔર એક સાહબ ને તો ગઝબ કર દિયા. હકીમુલ ઉમ્મત કો ખત લિખ્ખા કે હમતો ઇન હસીનોં કો દેખકર અલ્લાહ કી મા'રેફત હાસિલ કરતે હૈં. કે વાહ રે મેરે અલ્લાહ ક્યા શાન હૈ આપકી. ઐસે ઐસે હસીન આઇને પૈદા કર દિયે. યે તો આઇનએ જમાલે ખુદાવંદી હૈં. કૌન ઉનકો દેખનેકો મના' કરતા હૈ. તો હઝરતને ઉનકો જવાબમેં લિખ્ખા કે બેશક યે આઇનએ જમાલે ખુદાવંદી હૈં લેકિન આઇના કી દો કિસ્મેં હૈં.

આતિશી આઇના

આઇના એક શીશા (કાચ) કા હોતા હૈ. ઔર આતિશી (આગ) આઇનામેં દૂસરી તરફ ચીઝ જલ જાતી હૈ, આગ લગ જાતી હૈ. યે હસીન આઇને તો હૈં લેકિન આતિશી આઇને હૈં. તુમ્હારા ઇમાન જલકર ખાક હો જાએગા ઔર સેહહત ભી ખરાબ હો જાએગી. ઔર પાગલભી હો જાઓગે. દિમાગ સહી નહી રહેગા. ઇસલિએ બુખારી શરીફમેં હૈ કે :

નઝર પળના ઔર પળાના

હુઝૂર (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા જો નામહરમોં પર નઝર ડાલતા હૈ, આંખોંકા ઝિના કરતા હૈં. લોગ ઇસકો મા'મૂલી ચીઝ સમઝતે હૈં. લેકિન દેખિયે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઇસકો આંખોંકા ઝિના ફરમા રહે હૈં. રાસ્તા ચલતે એક તો નઝર પડ જાના હૈ ઔર એક નઝર ડાલના હૈ. એક પડના હૈ ઔર એક પડાના હૈ. મૈં સાદી ઉર્દૂ બોલ રહા હૂં. પડના મઆફ હૈં લેકિન પડાના ઔર એક સેકન્ડ ઠેહરાના હરામ હૈ. **ફઝિનલ ઐનિ અન્નઝરૂ** બદનઝરી આંખોંકા ઝિના હૈ.

(બુખારી)

શાહ અબૂલ હસન ખરકાની (રહ.) કા વાકિઆ

શાહ અબૂલ હસન ખરકાનીકી બાત ચલ રહી થી. ઉનકા એક મુરીદ હઝારોં મીલ ચલકર ઉનકે પાસ પહોંચા. ઔર ઘર જાકર પૂછા કે હઝરત હૈં ? બીવીને કહા કૈસે હઝરત ? હમ જાનતે હૈં કે વો કૈસે હઝરત હૈં. હમારે પાસ તો રેહતે હૈં. ઉનકા સારા ખેલકૂદ હમ જાનતે હૈં. કુછ નહી હઝરત વઝરત. વો બીચારા મુરીદ રોને લગા કે હઝારોં મીલસે આયા હૂં લેકિન ઉસને તો મેરી અકીદતમેં ધક્કા માર દિયા. રોતા હુવા ગયા. મુહલ્લા વાલોંને દેખા તો કહા, વો બળે અલ્લાહકે વલી હૈં બીવીકી તકલીફોં પર સબર કરનેસે અલ્લાહને ઉનકો બળા મકામ દિયા હૈં. જાઓ જંગલમેં, ઉનકે મકામકા પતા ચલેગા. અબ વો મુરીદ જંગલમેં ગયા તો દેખા શેર (વાઘ) પર બૈઠે આ રહે હૈં. ક્યા કોઇ શેર પર બૈઠ સકતા હૈ ? યે કરામત થી. શેર પર બૈઠે હૈં ઔર લંકડીયાં કાટ કર ગઠર બાંધકર ઉસકી કમર પર રખ્ખા હૈ. ઔર શેર ચલનેમેં ગડબડ કરતા હૈં તો સાંપકે કોડે સે ઉસકી પિટાઇ કરતે હૈં. મૌલાના જલાલુદ્દીન રૂમી (રહ.) જીનકો સારી દુનિયા માનતી હૈં ઉન્હોંને મસનવીમેં ઇસ વાકિઓ કો બયાન કિયા હૈં ઔર મેરે શેખ શાહ અબ્દુલ ગની (રહ.) જબ ઇસ વાકિઆ કો બયાન કરતે થે તો મૌલાના રૂમીકે એક શે'ર કો બળે અજીબ અંદાઝમેં પળ્હતે થે. જો મૌલાનાને ઇસ વાકિઆતકે આખિરમેં બયાન કિયા હૈ. મેં ઇસ શે'ર કો સુનાના ચાહતા હૂં. જબ ઇસ મુરીદને કહા, મેં તો આપકે ઘર ગયા થા. બહોત પરેશાન હોકર આયા. ફરમાયા કે મેં સમઝ ગયા. સુનો ઇસી બીવીકી તકલીફ ઉઠાનેસે જો અલ્લાહ કે લિએ ઉઠા રહા હૂં ઇસકી બરકત સે અલ્લાહને ઇસ શેર કો મેરા ગુલામ બના દિયા હૈં. યે કરામત ઇસી બીવીકી તકલીફ પર સબર કરનેસે મિલી હૈ કે અલ્લાહ કી બન્દી હૈ યે સોચકર બરદાશ્ત કરતા હૂં. આહ શે'ર સુનિયે.

ગર ન સબ્રરમ મી કશેદે બારેઝન
કે કશેદે શેરેનર બેગારે મન

અગર મેરા સબર બીવીકી તકલીફકો બરદાશ્ત ન કરતા તો યે શેર મેરી બેગારી ઔર મેરી ગુલામી કરતા ? યે ઇન્આમ બીવી કે સબર પર મિલા. ઇસસે પેહલે બાત ચલ રહી થી કે અબરાર (નેક) બન્દે કૌન હૈં. અબરાર કી તફસીર ક્યા હૈ. ?

શાહ અબરારુલ હક સાહબ (દા.બ.)કા વાકિઆ

મેરે શેખ શાહ અબરારુલ હક સા. ને એક જગા વુઝૂ કિયા, ફિર વહાં સે ઉઠકર દૂસરી જગા ચલે ગએ, ફિર તીસરી જગા ચલે ગએ, વહાં જાકર વુઝૂ મુકમ્મલ કિયા. કિસીને અર્ઝ કિયા કે હઝરત ક્યા હો ગયા ? આપને જગા જગા વુઝૂ ક્યૂં કિયા ? ફરમાયા જહાં વુઝૂ કરતા હૂં વહાં ચયૂંટીયોંકા મરકઝ મિલતા હૈ. ઉનકી આપસમેં રિશ્તેદારી હોતી હૈં. અગર પાનીકે ધારેસે યે રિશ્તેદારી ટૂટ ગઇ. કોઇ ઇધર બેહ ગઇ કોઇ ઉધર બેહ ગઇ તો મેરા દિલ ઝખ્મી હોતા હૈં. કે યે ચયૂંટીયાં ભી અલ્લાહ કી મખ્લૂક હૈં. મેં ઉન્હેં તકલીફ નહી દેના ચાહતા. અબ ખ્વાજા હસન બસરી (રહ.) કી તફસીર સુનિયે. **કાલલ્ હસનુલ્ બસરી ફી તફસીરિલ્અબ્રારિ અલ્લઝીન લા યુઅ્ઝૂનઝ્ઝર્ર** જો ચયૂંટીયોં કો ભી તકલીફ નહી દેતે, હાં મેરા મુરશિદ અબરાર ભી ઐસા હી હૈં. શાહ અબરારુલ હક્ક સા. કો દેખિયે કે ચયૂંટીયોં કો ભી તકલીફ નહી દેતે. ઔર આજ ખ્વાજા હસન બસરી (રહ.) કી તફસીર પર મેરે શેખ કા મકામ દેખિયે.

ગુનાહોંસે નારાઝી

વલા યરદૂનશ્શર્ર ઔર જો કિસી ગુનાહસે ખૂશ નહી હોતે ઔર કિસી ગુનાહસે દિલમેં હરામ ખૂશી આ ગઇ તો અલ્લાહ સે ઇસ મઝમૂનમેં દુઆ કરતે હૈં કે અય ખુદા ! આપકી નારાઝગી કે રાસ્તે સે હમને જો હરામ ખૂશી હાસિલ કી હમ ઇસ ખૂશીસે તૌબા કરતે હૈં. ક્યૂં કે મેરી બંદગી કી શરાફત કે ખિલાફ હૈ. કે મેં આપકો નારાઝ કરકે ગુનાહોં સે હરામ ખૂશીયાં ઇમ્પોર્ટ કરૂં. ઇસલિયે હમારી ઇન તમામ ખૂશીયોંકો મઆફ કર દીજીએ. જો હમને ગુનાહ કરકે હાસિલ કી ઐસી ખૂશીયોંકો આગ લગાદો જો ગુનાહસે હાસિલ હોં. મૌલાના શાહ મુહમ્મદ અહમદ સાહબ ફરમાતે હૈ.

ખૂશી કો આગ લગાદી ખૂશી ખૂશી હમને

એક દુઆ સિખા રહા હૂં, રોઝાના હમ લોગ દુઆ કરેં કે અય ખુદા ઐસા ઇમાનો યકીન અતા ફરમા કે હમારી ઝિંદગીકી હર સાંસ આપ પર કુરબાન હો. ઔર એક સાંસ ભી હમ આપકો નારાઝ ન કરેં. યે ઇમાન ઔલિયાએ સિદ્દીકીનકા હૈ. અલ્લાહસે માંગો અલ્લાહ કરીમ હૈં. બગૈર સલાહિય્યત કે દેતા હૈ. યે ન દેખો કે હમ ઇસ કાબિલ નહી. માંગીયે અચ્છી ચીઝ, ઔલિયાકી નિસ્બત માંગીયે. ઇસલિએ કે સબસે બળા દરજા ઔલિયાએ સિદ્દીકીનકા હૈં.

સિદ્દીકકી તીન તા'રીફ

અલ્લામહ આલૂસીને સિદ્દીકકી તીન તા'રીફ કી હૈ. સિદ્દીકકા ઇમાન કૈસા હોતા હૈ હઝરત અબૂબકર સિદ્દીક તો સિદ્દીક થે હી, મગર ઉન જૈસા

સિદ્દીક અબ કોઇ નહી હો સક્તા. લેકિન ઔર ભી સિદ્દીક હોતે રેહતે હૈં. અલ્લાહ તઆલાને કુર્આનમેં જમા' (બહુવચન)કા લફ્ઝ નાઝિલ ફરમાયા **વસિદ્દીકીન** તો સિદ્દીકકી તીન તારીફ હૈં. (૧) **અલ્લઝી લા યુખાલિફુ કાલુહૂ હાલુહૂ** જીસકા કાલ ઔર હાલ બરાબર હો. (૨) **અલ્લઝી લા યતગય્યરુ ઝાહિરુહૂ મિમ્ બાતિનિહી** જીસકા બાતિની ઇમાન ઇતના મઝબૂત હો કે લંડન ઔર જર્મન, જાપાન જહાં ભી જાએ અલ્લાહકા નામ બુલંદ કરતા રહે. કહી ઘભરાએ નહી, કિસી માહોલ સે અસર ન લે (૩) **અલ્લઝી યુબઝ્ઝિલુલ્ કૌનૈનિ ફી રઝાઇ મહબૂબિહી** જો દોનોં જહાન ખુદા પર ફિદા કરદે.

એક ઇશ્કાલ ઔર જવાબ

જબ મૈને આલૂસીકી યે તફસીર બયાન કી તો એક આલિમને પૂછા કે મૈં દુનિયા તો અલ્લાહ પર ફિદા કરના ચાહતા હૂં. લેકિન આખિરત કૈસે ફિદા કરૂં ? આપ તો દોનોં જહાન દેનેકો બતા રહે હૈં. મૈને કહા હાં, દોનોં જહાન ઇસ તરહ દે સકતે હૈં કે અલ્લાહ કી જન્નતકો દૂસરે દરજેમેં કર દીજિયે. યા'ની જો કામ કીજિયે ઉસમેં નિય્યત યે કીજિયે કે અય અલ્લાહ આપ ખૂશ હો જાએ ઔર જહન્નમકો દૂસરે દરજેમેં કર દેં કે અય અલ્લાહ જન્નતભી ચાહતા હૂં મગર આપકી ખૂશીકે લિયે નમાઝ, રોઝા કરતા હૂં. ઔર જબ ગુનાહસે બચે તો કહેં, અય અલ્લાહ તેરી નારાઝગીસે બચનેકે લિયે મે ગુનાહસે બચ રહા હૂં ઔર જહન્નમસે પનાહ ચાહતા હૂં, કયૂં કે ઉસકો બરદાશ્ત નહીં કર સકતા. જહન્નમકો દુસરે દુસરે દરજેમેં કર દીજિયે. યે બાત મૈંને સરવરે આલમ (સ.અ.વ.)કી દુઆસે હાસિલ કી. **અલ્લાહુમ્મ ઇન્ની અસ્અલુક રિઝાક વલ્જન્નત** અય અલ્લાહ ! તેરી ખૂશી ચાહતા હૂં ઔર જન્નત. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને જન્નતકો દૂસરે દરજેમેં કિયા યા નહીં ? જીસને યે દરજા

હાસિલ કર લિયા ઉસને ગોયા જન્નતકો ભી અલ્લાહ પર ફિદા કર દિયા ઔર અલ્લાહ તઆલા કરીમ હૈ. આપ અલ્લાહ સે બળી ચીઝ માંગેં. છોટી બુઝુર્ગી ઔર વિલાયત નહી, બળી વિલાયત માંગેં.

જનાઝા કી તીન કિસમેં

દોસ્તો ! એક દિન ઇન્તિકાલ હોના હૈ ક્યૂં ભાઇ ઇસમેં કિસીકો શક હૈ ? જનાઝા કબરમેં ઉતરના હૈ. કિસીકો ઉસમેં શક હૈ ? જનાઝા જબ ઉતરેગા તો તીન કિસમેં હો જાએંગી (૧) રજીસ્ટર કાફિરોં કા હોંગા, (૨) ગુનેહગાર મુસલમાનોંકા, ઉસકા નામ હે મુસલમાન ફાસિક, ના ફરમાન મુસલમાન, (૩) પરહેઝગાર મુસલમાન, વલિયુલ્લાહ. ઇન તીન રજીસ્ટરોંકે અલાવા ચોથા નહી હોગા. બતાએં આપ કિસ રજીસ્ટરમેં જાના ચાહતે હૈં. (લોગોંને કહા અલ્લાહ કે વલી બનકર) ક્યૂં કે દુનિયામેં દોબારા આના નહી હૈ. જીસ દુનિયા સે હમેશા કે લિયે જાના ઔર લોટકર ફિર કભી ન આના ઐસી દુનિયા સે દિલકા ક્યા લગાના. આપ બતાએં કે કોઇ યહાં લોટકર આયા હૈં ? ઇસલિયે દોસ્તો એક હી દફા' જબ આએ હૈં તો ક્યૂં ન અલ્લાહ કે વલી બન કર જાએં. તાકે વહાં જાકર બળી ઇઝ્ઝતસે રહેં. ઔર ક્યૂં સાહબ ! પરદેસમેં અગર કોઇ રઇસ હૈં તો વતનમેં ભંગી, ઔર ફકીર રેહના ચાહતા હૈ. જહાં હમેશા રેહના હૈ વો અપના દેશ ઔર વતન હૈ. હર અકલમંદ આદમી અપને વતનકી ઝિંદગીકો બનાતા હૈ.

એક બુઝુર્ગકી નસીહત

એક બુઝુર્ગસે કિસીને અર્ઝ કિયા કે કોઇ નસીહત કર દીજિયે. ફરમાયા

કે દો જુમલોંમેં પૂરા દીન પેશ કરતા હૂં. (૧) **ઇઅ્‌મલ્ ફી દુન્યા બિ કદરિ મકામિક ફીહા** દુનિયા કે લિયે ઉતની મેહનત કરો જીતના યહાં રેહના હૈં (૨) **વઅ્‌મલ્ લિલ્‌આખિરતિ બિકદરિ મકામિક ફીહા** આખિરત કે લિયે ઇતની મહેનત કરો જીતના વહાં જાકર રેહના હૈ. બતાએં ઉસમેં પૂરા દીન હૈ યા નહીં ? અબ અગર દોનોં ઝિંદગી કા કોઇ બેલેન્સ ન નિકાલે હર વક્ત કમાતા રહે તો બતાદૂં વો કયા બન જાએગા ? એક સાહબ ને મુઝસે કહાં, મેં એક ફેક્ટરી ઔર ખોલના ચાહતા હૂં. મૈને કહાં જબ ઝ્યાદા કમાના હોગા તો ફિર મેરે પાસ કમ આના હોગા. ઔર દીન કમઝોર હો જાએગા. ઇતના કમાઓ જીસસે ઇઝ્ઝત સે રેહ સકો. ઔર જો દોનોં ઝિંદગી કા બેલેન્સ નહી નિકાલ તા ઔર રાત-દિન દુનિયામેં ફંસા હુવા હૈ તો બેલેન્સ મેં એક લફ્ઝ "બૈલ" હૈ યા નહીં ? બતાઓ તો યે સમઝ લો કે યે "બૈલ" હૈ ઇન્સાન નહી હૈ. કે વતન કો ખરાબ કર રહા હૈ. ઔર ચંદ રોઝ કી તામીરમેં લગા હુવા હૈ.

ખ્વાજા મજઝૂબ સાહબ કા શે'ર

ખ્વાજા અઝીઝુલ હસન મજઝૂબ મેરે શેખ કે સાથ લખનઉમેં સફર કર રહે થે તો લખનઉ સજાયા જા રહા થા. અંગ્રેજો કી હુકુમતમેં વાઇસરાઇ કી આમદ પર સારા લખનઉ સજાયા ગયા થા. તો ખ્વાજા સાહબ ને ફરમાયા કે હઝરત અભી અભી એક શે'ર બન ગયા હૈ.

રંગ રલિયોં પે ઝમાના કી ન જાના અય દિલ
યે ખિઝાં હૈ જો બ અંદાઝે બહાર આઇ હૈ

તો મૈને અર્ઝ કિયા થા કે ઇત્મીનાન ઔર ચૈન કહાં મિલતા હૈ ? **અલા બિઝિક્રિલ્લાહિ તત્મઇન્નુલ્ કુલૂબ** અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હૈ કે દિલકા ઇત્મીનાન મેરી યાદ સે મિલેગા. મગર યાદ સે ક્યા મુરાદ હૈ ?

ઝિક્ર કી દો કિસમેં

ઝિક્ર કી દો કિસમેં હૈં. યાદેં મુસ્બિત, યાદે મન્ફી, જબ શરીઅતકા હુકમ હો તો નમાઝ પળ્હો. રોઝાકા હો તો રોઝા રખ્ખો. ઝકાતકા હો તો ઝકાત દો. હજ કા હો તો હજ અદા કરો. ઉસકા નામ ઝિક્રે મુસ્બિત હૈ. લેકિન જબ લડકિયાં સામને આજાએં અબ ઝિક્રે મન્ફી કરના પળેગા. યા'ની ઉનકો ન દેખો. ઇસ વક્ત ન દેખના ઝિક્ર હૈ. વરના યે ઝિક્ર નહીં કે દેખતે ભી રહો ઔર લાહૌલ વલા કુવ્વત ઇલ્લા બિલ્લાહ ભી પળ્હતે રહો.ઐસા લાહૌલ ખુદ હમારે ઉપર લાહૌલ પળ્હતા હૈ. અરે મૌલાના દેખિયે કૈસી ટાંગ ખુલી હૈ. લાહૌલ વલા કુવ્વત ઇલ્લા બિલ્લાહ ટાંગ દેખતે ભી જા રહે હૈં ઔર શૈતાન ઉનકો ટાંગ ભી રહા હૈ. યે કોનસા લાહૌલ હૈ. પેહલે નઝર કો હટાઓ. ફિર અલ્લાહ સે કહો કે અય અલ્લાહ મેરી નઝરને અગર એક ઝર્રા હરામ લઝ્ઝત હાસિલ કર લી તો હમ ઉસસે મઆફી ચાહતે હૈં. તૌબા સે કામ બનેગા. ઐસે શહરોંમેં બગૈર તૌબા કે કોઇ ચારા નહી.

અલ્લામહ અસ્ફરાઇની કી દુઆ

ઇમામ ગિઝાલીકે ઉસ્તાદ અલ્લામહ અસ્ફરાઇનીને સાત ચક્કર તવાફકે બા'દ દુઆ કી કે અય અલ્લાહ ! મુઝે મા'સૂમ કર દીજિયે. કભી મુઝસે ગુનાહ ન હો. બીસ બરસ તક યે દુઆ માંગી. મુલ્લાઅલી કારી (રહ.) ને શરહે મિશ્કાતમે લિખ્ખા હૈ કે એક દિન તવાફ કર રહે થે, કા'બાસે આવાઝ આઇ કે અય અસ્ફરાઇની ! તૂ ક્યૂં યે ચાહતા હૈ કે મુઝસે કોઇ ખતા ન હો. મેરી મેહબૂબિયતકે દો દરવાઝે હૈં.

મેહબૂબિયતકે દો દરવાઝે

(૧) મેં મુત્તકી બંદોંકો મેહબૂબ રખતા હૂં. (૨) **ઇન્નલ્લાહ યુહિબ્બુત્તવ્વાબીન** ઔર તૌબા કરને વાલોંકો મેહબૂબ રખતા હૂં. તો જબ મૈને અપની મકબૂલિયત કી દો ખિડકીયાં બનાઇ હૈં. તૂ એક હી ખિડકીસે ક્યૂં આના ચાહતા હૈ ? અગર તકવાકી ખિડકી સે નહી આ સકતા તો તૌબા કી ખિડકી સે આજા. યા'ની ખતા કરો તો નહીં લેકિન અગર ખતા હો જાએ તો દો રકા'ત તૌબાકી પઢકર રોના શુરૂ' કર દો. ઇતના કુર્બ બઢેગા કે જીસકી કોઇ હદ નહી. નદામત ઔર તૌબા સે વો કુર્બ મિલતા હૈ કે ફરિશ્તોંકોં ભી વો કુર્બ નસીબ નહીં. ક્યૂં કે ફરિશ્તોં કો કુર્બે ઇબાદત હાસિલ હૈ. લેકિન ઇન્સાનોંમેં ઔલિયા અલ્લાહ કો દો કુર્બ નસીબ હૈં. કુર્બે ઇબાદત, ઔર કુર્બે નદામત. જીસકો મૌલાના શાહ મોહમ્મદ અહમદ સાહબં અપને કલામમેં ફરમાતે હૈં.

કભી તાઅતોં કા સુરૂર હૈ, કભી એ'તેરાફે કુસૂર હૈ
હૈ મુલ્કકો જીસકી નહીં ખબર, વો હુઝૂર મેરા હુઝૂર હૈ

ઔલિયા કા મકામ

ઇબ્ને હજર અસ્કલાની (રહ.) ફરમાતે હૈં કે ઔલિયાકે ઝિક્રકા ઔર ઔલિયા અલ્લાહ કા ઇતના ઉંચા મકામ હૈ કે ફરિશ્તે ઉનકા ઝિક્ર સુનને આતે હૈં. ઘેર લેતે હૈં. ગુનેહગારોં કે ઝિક્રકો સુનને કે લિયે ફરિશ્તે અપના ઝિક્ર છોડકર આતે હૈં. ક્યૂં સાહબ કિસીકી દાલ-રોટી પર કોઇ બિરીયાનીવાલા આએગા ? ઉનકો હમારા ઝિક્ર બિરીયાની મા'લૂમ હોતા હૈ ઔર હમારે ઝિક્રકે મુકાબલેમેં ઉનકો અપના ઝિક્ર કમતર મા'લૂમ હોતા હૈં. જિસકી દો વજહ ઇબ્ને હજર

અસ્કલાનીને લિખ્ખી હૈં. ફતહુલબારી શરહે બુખારીમેં હૈ કે ફરિશ્તે યે દેખતે હે કે યા અલ્લાહ યે જીતને ઇન્સાન મો'મિન હૈં યે બગેર દેખે તુઝકો યાદ કર રહે હૈં. ઔર હમ તુઝકો દેખકર યાદ કર રહે હૈં તો જો ઝિક્ર આલમે શહાદત કા હોતા હૈ ઉસસે ઝિક્ર આલમે ગૈબ કા અફ઼ઝલ હોતા હૈ.

આપ બતાએં કોઇ કિસીકો દેખકર મોહબ્બત કર રહા હૈં, ઔર એક આદમી બગૈર દેખેહી ઉસે યાદ કરકે રો રહા હૈં. હમ લોગોંને કભી અલ્લાહ કો દેખા ? નહીં. લેકિન બતાઓં અલ્લાહ કો યાદ કરકે રોતે હો યા નહીં ? તો ફરિશ્તે કેહતે હૈં કે અય અલ્લાહ આપને કૈસી મખ્લૂક ઇન્સાન કી બનાઇ કે જો બગૈર દેખે યાદ કર રહી હૈં. ફ઼િદા હો રહે હૈં. શહીદ હો રહે હૈં. રો રહે હૈં. નમાઝ, રોઝા કર રહે હૈં. દૂસરી વજહ યે હૈ કે ફરિશ્તે કેહતે હૈ કે યે કૈસી મખ્લૂક હૈ કે બીવી-બચ્ચે હૈં ઔર તમામ ફ઼િક્ર આટા-ચાવલ કા હો રહા હૈ ઔર યે હઝારોં ફ઼િક્રોં કે બાવજૂદ અલ્લાહ કો યાદ કરતે હૈં. જબ કે હમેં કોઇ ફ઼િક્ર નહીં. ઇસલિયે ઉનકા ઝિક્ર અફ઼ઝલ હૈ હમારે ઝિક્ર સે. ઇસલિયે હમારે ઝિક્ર કે વક્ત ફરિશ્તે હમેં ઘેર લેતે હૈં. જૈસે ઇસ વક્ત અલ્લાહ કા ઝિક્ર હો રહા હૈ. તો ઇન્શા અલ્લાહ ફરિશ્તોંને હમેં ઘેર લિયા હૈ આસમાન તક. ઔર જબ ફરિશ્તોંકા માહોલ મિલેગા તો હમારે અંદર ફરિશ્તોં કે અસરાત આએંગે ઇસલિયે બુઝુર્ગોને નસીહત કી હૈ કે જહાં અલ્લાહ વાલે રેહતે હોં, જહાં અલ્લાહ કા ઝિક્ર હોતા હો વહાં જાઓ. ઇન્શા અલ્લાહ તુમ્હારી ઈસ્લાહ હો જાએગી. તુમ્હારે અખ્લાક ફરિશ્તોં જૈસે હો જાએંગે ક્યૂં કે ફરિશ્તોંમેં રહોગે તો ફરિશ્તોં જૈસે અખ્લાક આએંગે.

હઝરત મૌલાના અસ્અદુલ્લાહ સાહબ નાઝિમે મઝાહિરે ઉલુમ મેરે શેખ કે ઉસ્તાદ યે શે'ર પઢા કરતે થે.

ગો હઝારોં શુગલ હૈં દિન રાતમેં
લેકિન અસઅદ આપસે ગાફ઼િલ નહીં

ઔર એક શે'ર ઔર પઢતે થે નઝર કી હિફાઝત કે બારેમેં, ચૂંકે મૌલાના ખુદ ભી બહોત આશિક મિઝાજ થે. આશિકોંકો બહોત ઝ્યાદા મુજાહિદા કરના પળતા હૈં. મગર ઉન્કા મુશાહિદા ભી કવી હોતા હૈ. જીસકા મુજાહિદા કવી હોતા હૈં ઉસકા મુશાહિદા ભી કવી હોતા હૈ. તો ફરમાતે હૈં.

ઇશ્કે બુતાંમેં અસઅદ કરતે હો ફિક્રે રાહત
દોઝખમેં ઢૂંઢતે હો જન્નત કી ખ્વાબ ગાહેં

અય અસઅદ ! તુમ હસીનોંકે ઇશ્કમેં આરામ તલાશ કરતે હો ઔર જન્નત કે મઝે દોઝખમેં તલાશ કરતે હો.

હથોડે દિલ પે હૈં મગ્ઝે દિમાગમેં ખૂંટે
બતાઓ ઇશ્ક મજાઝી કે મઝે ક્યા લૂટે

આજ નવ્વે (૯૦) ફીસદ લોગ પાગલ ખાનામેં ઇસી નઝર કી હિફાઝત ન કરને કી વજહ સે હૈ. ચૈન સે રેહને કે બારેમેં અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હૈં **અલા બિઝિક્રિલ્લાહિ તત્મઇન્નુલ્ કુલૂબ** સિર્ફ 'અલ્લાહ કી યાદ હી સે તુમકો ચેન મિલેગા.

અલ્લાહકી યાદકી મિસાલ

અલ્લાહકી યાદકી મિસાલ કાઝી સનાઉલ્લાહ પાનીપતી (રહ.) તફસીરે મઝહરીમેં દેતે હૈં કે જૈસે મછલી પાનીમેં હોતી હૈ. ઔર જબ પાનીમેં ડૂબ જાતી હૈં કે ઉપર નીચે દાએં બાએં સબ પાની હો તબ ઉસકો ચેન મિલતા હૈં અગર મછલી કા સિર્ફ એક ઇંચ સર પાની સે ખુલા રેહ જાએ તો ચેન નહીં પાએગી.

લિહાઝા દોસ્તો ! જબ હમ અલ્લાહકી યાદમેં ડૂબ જાએંગે જબ આંખેં ભી ઝાકિર હોં. કાન ભી ઝાકિર હોં જિસ્મ કા કોઇ ઉઝ્વ ના ફરમાની મેં મુબ્તલા ન હો તો સમઝ લો કે ઝિક્રમેં ડૂબ ગએ. અબ દિલકો ઈત્મીનાને કામિલ નસીબ હોગા. લેકિન અગર આંખે બદનઝરીમેં મુબતલા હૈં તો અલ્લાહ કે કુર્બ કે દરિયા સે ખારિજ હૈં. એક ગુનાહ દિલકો બેચેન કર દેગા. તજુર્બા કી બાત કેહતા હૂં કે જૈસે યુરોપ વાલે, સ્વીઝરલેન્ડ વાલે વોટરપ્રૂફ ઘડિયાં બનાતે હૈં. ચારોં તરફ પાની હોતા હૈ. મગર ઘડીમેં એક કતરા પાનીભી નહીં ઘુસતા, ઐસે હી અલ્લાહ તઆલા અપને ઝિક્ર કરનેવાલે કે દિલકો પરેશાનીસે મેહફૂઝ રખતે હૈં. મગર ઝિક્ર કરનેવાલે સે મુરાદ ઝિક્રે મુસ્બિત ઔર ઝિક્રે મન્ફીવાલે હૈં. યા'ની જો અલ્લાહકે અહકામકી તા'મીલ ભી કરતે હૈં. ઔર ગુનાહ સે ભી બચતે હૈં, દોનોં ઝરૂરી હૈં.

અલ્લાહ કે દો હક

એક બુઝુર્ગને ફરમાયા હૈ કે ઇબાદત તો અલ્લાહ તઆલા કી મોહબ્બત કા હક હૈ મગર ગુનાહ સે બચના અલ્લાહ તઆલાકી અઝમત કા હક હૈ (યાદ કરલેના ઇસ નુકતાકો ફિર ન કેહના હમેં ખબર ન હુઇ) કઇ બરસ કે ઇરાદોં કે બા'દ હાઝરી હુઇ હૈ. પૂછો મૌલાના મોહમ્મદ ઐયુબ સાહબસે કે બૈતુલ્લાહમેં યે હમકો ઇંગ્લેન્ડ કી હાઝરી કી દા'વત દિયા કરતે થે. મગર મેરા ઇરાદા મુરાદ તક નહીં પહોંચા થા. અબ ઐસે અસ્બાબ અલ્લાહને પૈદા કર દિયે કે હમ આપકી ખિદમતમેં હાઝિર હૈં. લિહાઝા હક દો હૈં એક મોહબ્બતકા હક, દૂસરા અઝમત કા હક. મોહબ્બત કા હક હૈ. નમાઝ, રોઝા, ઝકાત, હજ ઔર જો ભી અહકામ હૈં ઔર અલ્લાહ કી અઝમત કા હક યે હૈ કે હમ ઉનકો નારાઝ ન કરેં.

અલ્લાહ વાલોં કી સોહબત

લેકિન અલ્લાહ કી નારાઝગી સે બચને કે લિયે ઔર તકવા કે લિયે જબ તક હમ અલ્લાહ વાલોંકી ઔર તકવા વાલોંકી સોહબત ઇખ્તિયાર નહીં કરેંગે હિંમત નહીં હોંગી. યે નુસ્ખા અલ્લાહ તઆલાને બતાયા હૈ. ઇબાદત કરના આસાન હૈં લેકિન તકવા ઇખ્તિયાર કરના ઔર ગુનાહ છોળના જબ તક તકવા વાલોં કે સાથ ન રહોગે, ગુનાહ છોળને કી હિંમત નહી પાઓગે. **કૂનૂ મઅસ્સાદિકીન** ઉસકી તફસીર અલ્લામહ આલૂસીને રૂહુલમઆની કી તફસીરમેં ફરમાઇ હૈ કે અલ્લાહ વાલોં કે સાથ રહો. તાકે તકવવાલે હો જાઓ. ઇબાદતસે અલ્લાહકે વલી નહીં હો સકતે. જબ તક તકવા ન હો. **ઇન્ ઔલિયાઉહૂ ઇલ્લલ્મુત્તકૂન** જબ તક મુત્તકી નહીં બનોગે હમ તુમકો વલી નહીં બનાએંગે. લાખોં હજ કરલો લેકિન જબ તક ગુનાહ નહીં છોળોગે હમારે વલી નહીં હો સકતે. હમારી વિલાયત હજ-ઉમરહ ઔર તસ્બીહાતસે નહીં, તકવાસે મિલેગી ઔર તકવા મિલેગા તકવાવાલોંકી સોહબતસે.

અલ્લાહવાલોં કે પાસ કિતના રહે

લેકિન કિતના રહે અલ્લાહ વાલોં કે પાસ. રૂહુલમઆની મેં લિખ્ખા હૈં **કૂનૂ મઅસ્સાદિકીન** ઉસકી તફસીરમેં **ખાલિતૂહુમ લિતકૂનૂ મિસ્લુહુમ** ઇતને દિન રહો અલ્લાહવાલોંકે પાસ, કે તુમભી ઉન્હી જૈસે હો જાઓ. દેખો નમક કી કાન (ખાણ)મેં એક ગધા ગિર ગયા, કુછ દિન બા'દ વો નમક બન ગયા. સોહબત કા અસર હુવા યા નહીં ? તો અગર હમ નાલાઇક ભી હૈં ઇન્સાનિયત કે લિહાઝ સે પસ્ત હૈં લેકિન ઈન્શા અલ્લાહ તફસીરે રૂહુલમઆની કી રોશનીમેં અર્ઝ કરતા હૂં કે કિસી અલ્લાહવાલે કે પાસ કુછ દિન રહોગે તો

હમારા નાલાઇક નફ્સ લાઇક હી નહીં અલ્લાહ કા વલી ભી હો જાએગા. કૂનૂ **મઅસ્સાદિકીન** કા હુકમ અલ્લાહને દિયા. લિહાઝા બગૈર સાદિકીનકી સોહબતકે કોઇ અલ્લાહકા વલી નહીં હો સકતા.

એક શર્ત

મગર એક શર્ત હૈ ગધા નમક કબ બનતા હૈ ? જબ તક સાંસ લેતા રેહતા હૈ ઉસ વકત તક નહીં બનતા. ગધેકા ગધા હી રેહતા હૈં. જબ મર જાતા હૈ તબ બનતા હૈ. ઐસે હી નફસકો જબ મિટા દોગે તબ અલ્લાહ કે વલી બનોંગે. જબ તક નફસકો ઝિન્દા રખ્ખેંગે નાલાઇક હી રહેંગે. ગધા સાંસ લેતા રહે ઔર ન મરે તો નમક નહી બનેગા. મગર મિટાના ભી અલ્લાહવાલોં કી સોહબતમેં રેહનેહીસે નસીબ હોગા.

શેખ મઝબૂત હો

મૌલાના શાહ અબરારૂલ હક સાહબ ફરમાતે હૈ કે ચાઇ (ચાહ)મેં ચીની ખુદ મિટતી હૈ યા મિટાના પળતા હૈ ? મિટાના પળતા હૈ અચ્છા મુરઘી કે પરસે મિટાઓ તો મિટ જાએગી ? નહીં. ઔર મુમબત્તી સે મિટાઓ તો મુમબત્તી ખુદ ગુલ જાએગી. લિહાઝા મિટાને વાલા શેખ તગળા હોના ચાહિયે. સાહિબે નિસ્બત હો, લોહે કા ચમચા હો, જો ખડ ખડ કરકે ગોલદે શેખ કો ડાંટ ડપટ ભી કરની ચાહિએ. જબ ચીની ગુલ જાતી હૈ તબ ફિર પીનેમેં મઝા આતા હૈ યા નહીં ? ઐસે હી જબ નફસ મિટ જાતા હૈ તબ અલ્લાહ કી મોહબ્બત કા મઝા આતા હૈ.

શેખ અબ્દુલ કાદિર જીલાની (રહ.) કા મલ્ફૂઝ

બળે શેખ અબ્દુલ કાદિર જીલાની (રહ.) ફરમાતે હૈં કે અય મૌલવી હઝરાત, અય ઉલમાએ હઝરાત ! મદરસોંસે નિકલકર ફૌરન મસ્જિદ કે મિમ્બર પર મત બૈઠો, કુછ દિન અલ્લાહવાલોંકી સોહબતમેં રહો. ઇખ્લાસ, એહસાન હાસિલ કરલો, ફિર ઇન્શા અલ્લાહ તુમ્હારા મિમ્બર હોગા. જબ દર્દે દિલ અતા હો જાએગા તો મિમ્બર તુમ્હારા હોગા. અશ્કબાર આંખોં સે તળપતે હુએ દિલ સે તુમ્હારા બયાન હોગા. ઇન્શા અલ્લાહ ઝલઝલા પૈદા હો જાએગા. તળપોગે ઔર તળપાઓગે, લેકિન અગર દર્દે દિલ ન હોગા તો બાતોંમેં ભી અસર ન હોગા.

નહી જબ ચોટ હી ખાઇ તો ઝખ્મે દિલ દિખાઉં ક્યા
નહીં જબ કૈફો મસ્તી દિલ મેં તો ફિર ગુનગુનાઉં ક્યા

અલ્લાહ કી યાદ કે બગૈર ચૈન નહીં

ગમ પ્રૂફ દિલ

આપ કહેંગે કે અગર એક શખ્સ ગમો પરેશાનીમેં મુબ્તલા હે તો અલ્લાહ કી યાદ સે કૈસે ચૈન નસીબ હોગા ? મેં યેહી અર્ઝ કરતા હૂં કે મગરીબ વાલે, યુરોપવાલે, સ્વીઝરલેન્ડવાલે વગૈરા અગર વોટરપ્રૂફ ઘડી બના સક્તે હૈં તો અલ્લાહ તઆલા અપને આશિકોં કે દિલકો ગમ પ્રૂફ રખ સક્તે હૈં. હઝારોં ગમ હોંગે લેકિન દિલમેં ગમ નહીં ઘુસેગા ઇન્શા અલ્લાહ. આંખો સે આંસૂ બેહ રહે હૈં. લેકિન અલ્લાહ તઆલા કી રહમત કા સાયા ઉનકે ગમકો ભી લઝીઝ કર દેતા હૈં. જૈસે કોઇ શામી કબાબ મિર્ચેવાલા ખાકર રો રહા હૈં.

યા નહીં ? લેકિન ઝરા ઇસસે પૂછો કે ભાઇ આપ શામી કબાબ ખાતે વક્ત ક્યૂં રો રહે હૈ ? અગર આપકો તકલીફ હૈ તો યે કબાબ હમકો દે દીજિએ તો વો ક્યા કહેગા ? અરે બેવકૂફ. યે આંસૂ મઝે કે હૈં તકલીફ કે **નહીં હૈં**. તો અગર અલ્લાહવાલા રોતા હુવા ભી નઝર આએ તો તસ્લીમો રઝા કી લઝ્ઝત સે ઉસસે પૂછો કે ઉસકે દિલ કા ક્યા આલમ હૈ ?

ગમમેં ચૈન કૈસે

અબ આપ કહેંગે કે ગમો પરેશાનીમેં કૈસે ચૈન મિલેગા ? ઉસ પર મેરા એક શે'ર ઉસકી તા'બીર કરતા હૈ.

સદમા વ ગમમેં મેરે દિલ કે તબસ્સુમ કી મિસાલ

ઇસસે પહેલે મેરા એક ઔર શે'ર સુન લિજીએ.

ઝિંદગી પુર કૈફ પાઇ ગર્ચે દિલ પર ગમ રહા.
ઉનકે ગમ કે ફૈઝ સે ગમ મેં ભી બેગમ રહા.

ઔર અલ્લામહ સૈયદ સુલેમાન નદવી (રહ.) ફરમાતે હૈં.

તેરે ગમ કી જો મુઝ કો દૌલત મિલે
ગમે દો જહાંસે ફરાગત મિલે

અય ખુદા તેરે ગમકા એક ઝર્રા મિલ જાએ તો દોનોં જહાંકે ગમસેં ઇન્શા અલ્લાહ નજાત મિલ જાએગી. અલ્લાહકી મોહબ્બતકે દર્દકા એક ઝર્રા ઇતના કીમતી હૈ કે આસમાન, ઝમીન, સૂરજ, ચાંદ, વઝારતકી કુરસિયાં, બાદશાહોં કે તખ્તો તાજ ઉસકી કીમત અદા નહી કર સકતે. અલ્લાહકી મોહબ્બતકા દર્દ મા'મૂલી ચીઝ હૈ ? અબ દૂસરી મિસાલ સુનિયે. બા'ઝ લોગ કેહતે હૈં કે સદમા ઔર ગમમેં ખૂશી કિસ તરહ હાસિલ હોગી. ઉસકી

દૂસરી તા'બીર સુનિયે.

સદમા વ ગમમેં મેરે દિલકે તબસ્સુમ કી મિસાલ
જૈસે ગુન્ચા ઘિરે ખારોંમેં ચટક લેતા હૈં

ચારોં તરફ કાન્ટે હૈં લેકિન ગુન્ચા ઇન કાન્ટો કે દરમિયાન ખિલ જાતા હૈં યા નહીં ? નસીમે સબ્હ આતી હૈં ઔર કલિયોંકો કાન્ટોંકે દરમિયાન ખિલા દેતી હૈં ઔર ફૂલ ખિલ જાતા હૈં. તો નસીમે સુબ્હમેં તો યે અસર હો ઔર અલ્લાહકી રહમતકી જો હવાએં અલ્લાહકે આશિકોં પર બરસતી હૈં ઉનમેં યે તાકત ન હો કે ગમોમેં ઉનકા દિલ અલ્લાહ ખૂશ રખ્ખે.

ગમ ક્યૂં ?

ગમ ઇસલિએ દેતે હૈં કે અલ્લાહ કો ભૂલ ન જાએં યા દિલમેં તકબ્બુર ન પૈદા હો જાએં. અલ્લાહમિયાં ભી બેલેન્સ રખતે હૈં અપને આશિકોંકા. ઝ્યાદા તા'રીફ સુનને સે બેલેન્સ ખતરેમેં પળ જાતા હૈં યા નહીં. તો કભી કુછ ગમ ભેજ દેતે હૈં તાકે મેરે બન્દે કી અબદિય્યત કા ઝાવિયા કાઇમા નવ્વે (૯૦) ડિગ્રી સે ઝરાસા ઇધર ઉધર ન હોં. બંદગી કાયમ રેહતી હૈ. વરના તક઼બ્બુર આ સકતા હૈ યા નહી ? યે તો મેરી તા'બીર થી. અબ મૌલાના રૂમી (રહ.) કી તા'બીર પેશ કરતા હૂં.

મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે અલ્લાહ તઆલા જિસસે ખૂશ રેહતા હૈ ઔર જો બન્દે ઝમીન પર અલ્લાહકો ખૂશ રખતે હૈં અલ્લાહ તઆલા ઉનકો ઝમીન પર ખૂશ રખનેકી ઝમાનત ઔર કફાલત કબૂલ કરતા હૈ.

ક્યૂં સાહબ ! કોઇ બેટા અપને અબ્બાકો હર વક્ત ખૂશ રખ્ખે અબ્બા ઉસકો ખૂશ નહીં રખ્ખેગા અપની તાકતભર ? યહાં અબ્બા કમઝોરભી

પળ સકતા હૈ. લેકિન અલ્લાહ તઆલાકી તાકતમેં કોઇ કમી નહીં હો સકતી. તો જો બંદા અલ્લાહકો ખૂશ રખ્ખેગા તો ક્યા અલ્લાહ તઆલા ઉસકો ખૂશ રખનેકી ઝમાનત કબૂલ નહીં કરેગા ? મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં અય દુનિયાવાલો સુન લો.

ગર ઉ ખ્વાહદ ઐન ગમે શાદી શવદ

અગર વો અલ્લાહ ચાહે તો ગમકી ઝાતકો ખુશી બનાદે. હમ લોગ ઔર સાઇન્સવાલે તો ગમકો હટાકર ઉસકી જગહ ખુશીકો લાએંગે. લેકિન વો અલ્લાહ તઆલા તાકતવાલે હૈં કે ઇસ ગમકી બાત પર રહમતકી નિગાહ ડાલદેં. ઔર વો ગમહી ખૂશી બન જાએ. ઐન બમાઆના ઝાત યા'ની ખુદ ગમ ખૂશી બન જાએ.

ગર ઉ ખ્વાહદ ઐન ગમ શાદી શવદ
ઐન બંદ પાએ આઝાદી શવદ

જો ચીઝ પૈરકી બેળી મા'લૂમ હો રહી હૈ. હર વક્ત પરેશાનીમેં હૈ અલ્લાહ તઆલા ઉસકો હી આઝાદી બના દેતા હૈ.

દુનિયાકે ઔર અલ્લાહ કે ગમમેં ફર્ક

ઔર મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે દેખો ભાઇ દુનિયાકે ખૌફમેં પરેશાની હૈ. પોલિસકે ખૌફમેં પરેશાની હૈ. સાંપકે ખૌફમેં પરેશાની હૈ. હાસિદસે પરેશાની હૈ. ઝાલિમ ડાકૂસે પરેશાની હૈ. લેકિન અલ્લાહકે ખૌફમેં અમન હૈ, ચૈન હૈ, ઇત્મીનાન હૈ. જો અલ્લાહસે ડરતા હૈ ખૌફકે આતે હી દિલમેં ચૈન આતા હૈ. અલ્લાહસે ડરનેવાલોંકો અલ્લાહ તઆલા પૂરે આલમસે બેડર કરદેતા હૈ. ઇસીકો મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં.

દર્જ દર ખૌફે હઝારાં ઐમની

અલ્લાહકે ડરમેં હઝારોં અમન ઔર ચૈનો સુકૂન પોશીદા હૈ.

ખૌફમેં અમન કૈસે ?

લેકિન એક ઇશ્કાલ (સવાલ) હોતા હૈં કે, યે બતાઓ કે ખૌફ ઔર અમન મુતઝાદ હૈં યા નહીં ? મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મેં ખૂબ સમઝતા હૂં કે કુછ લોગ મુઝે એ'તેરાઝકી નઝરસે દેખ રહે હૈં. મૌલાના રૂમી (રહ.) યે એ'લાન કર રહે હૈં કે ખુદાસે ખૌફ કરને ઔર ડરનેવાલોંકો અલ્લાહ અમન ઔર સુકૂનભી દેતા હૈ. સારે આલમસે બે-ખૌફ કર દેતા હૈ. તો ખૌફ ઔર અમનમેં તઝાદ હૈ યા નહીં ઔર દોનોંકા ઇજતિમા' મહાલ હૈ યા નહીં ?

મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જિસ ફલસફી એ'તેરાઝ સે તુમ હમકો દેખ રહે હો. હમ તુમ્હારી આંખોંમેં અપને દા'વાકા સુબૂત પેશ કરતે હૈં. ઇસલિએ દુસરા શે'ર સુનિયે.

દર સવાદ ચશ્મ ચન્દી રોશની

તુમ્હારી આંખકી કાલી પુતલીમેં નૂરકા ખઝાના રખ્ખા હૈં. રોશની ઔર સિયાહીમેં તઝાદ હૈં યા નહીં ? તો જબ આંખકી કાલી પુતલીમેં નૂરકા ખઝાના અલ્લાહને રખ દિયા તો અલ્લાહ તઆલા ઇસપર ભી કાદિર હૈં કે અપને ખૌફવાલોં કો અમન ઔર સુકૂન અતા ફરમાવેં.

અમન કહાં હૈં ?

તો મૈં અર્ઝ કર રહા થા. **અલા બિઝિક્રિલ્લાહિ તત્મઇન્નુલ્ કુલૂબ** દિલકા ચૈન અલ્લાહકે ઝિક્રમેં હૈ ઔર કહીંભી નહીં. મેં બતાતા હૂં કે ઇસ વક્ત

મસ્જિદ કે અંદર મુસાફિર હૂં. આપસે મુખાતિબ હૂં ઔર કસમ ખાકર આપસે કેહતા હૂં કે ચૈન ઔર સુકૂન ન કાલીનોં (ગાલીચોં) મેં ઔર ન ઐરકન્ડિશનોંમેં હે, ન બિરીયાનીયોંમેં હૈ, ન પોન્ડકી ગદ્દીયોંમેં હૈં, ન વઝારતકી કુર્સીયોંમેં હૈં, ન બાદશાહોં કે તખ્તો તાજમેં હૈ. અગર ચૈન હૈ તો અલ્લાહકે નામમેં હૈ. ખ્વાજા અઝીઝુલ હસન મજઝૂબ (રહ.) કા શે'ર હૈ.

ખુદાકી યાદમેં બૈઠે જો સબસે બેગરઝ હોકર
તો અપના બોરીયા ભી ફિર હમેં તખ્તે સુલૈમાં થા

ઔર મૈને ઐરકન્ડિશનોંમેં ખુદકશી કરતે હુએ પાયા હૈ. કરોળોં રૂપિયાવાલોંકો ખુદકશી કરતે હુએ પાયા હૈ. લેકિન કિસી અલ્લાહકે વલીસે આજતક ખુદકશી સાબિત નહીં. યે દલીલ ક્યા મા'મૂલી હૈ ? અલ્લાહકી રહમતકા સાયા અલ્લાહવાલોં પર રેહતા હૈ. કુછભી હો ઉનકા દિલ ગમપ્રૂફ રેહતા હૈ. મૌલાના રૂમી (રહ.) અપની તા'બીરમેં ફરમાતે હૈં.

આં યકે દર કુન્જ મસ્જિદ મસ્તો શાદ
વાં યકે દર બાગે તુર્શો ના મુરાદ

એક શખ્સ મસ્જિદકી ટુટી ચટાઇ પર અલ્લાહ અલ્લાહ કર રહા હૈ ઔર મસ્તો ખૂશ હો રહા હૈ. ઔર દૂસરા શખ્સ બાગમેં હૈ, ફૂલોમેં હૈં મગર રો રહા હૈ. ફૂલોમેં ઉસકે દિલમેં કાન્ટે ઘુસે હુએ હૈં. અલ્લાહ ચાહેતો ફૂલોમેં રૂલા સકતા હૈં. ઔર કાન્ટોંમેં હંસા સકતા હૈ. તો દોસ્તો દુનિયામેં કહી ચૈન નહીં. અગર ચૈન હૈ તો અલ્લાહકો રાઝી કરનેમેં હૈ. મગર ઝિક્રસે મુરાદ દોનોં ઝિક્ર હૈં. અલ્લાહકો રાઝીભી રખિયે ઔર ઉસકી નારાઝગીસે ભી બચિયે. ઇન્શા અલ્લાહ તઆલા ઇતની મઝેદાર ઝિંદગી ગુઝરેગી કે બાદશાહોંકો ઉસકા તસવ્વુરભી ન હો સકેગા ઔર બયાનકે દરમિયાન હઝરતે વાલાને વક્ત પૂછા, અર્ઝ કિયા કાફી વક્ત બાકી હૈ. ઇસપર ફરમાયા કે જબ વક્ત કા

જાએ તો હમેં બતાદેના. ઇસલિએ કે તકરીરકે વક્તમેં ક્યાં બતાઉં. અલ્લાહકી ક્યા રહમત બરસતી હૈ. જીસ દર્દે મોહબ્બતકો મેં પેશ કરતા હૂં મુઝે કુછ હોશ નહી રેહતા કે મૈં કહાં હૂં ?

તેરે જલવોં કે આગે હિમ્મતે શરહોં બયાં રખદી
ઝબાં બે નિગાહ રખદી, નિગાહ બે ઝબાં રખદી

તો અલ્લાહ તઆલાકે નામમેં ક્યા લઝ્ઝત હૈ ? મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે અય દુનિયાવાલો ! તુમ બેવકુફ હો મિઠાઇકી દુકાન પર ખળે હુએ ભીખ માંગતે હોં અરે જાઓ તસ્બીહ ઉઠાઓ, અલ્લાહકા નામ લો જો શકર પૈદા કર સકતા હૈ. ઉસકી મિઠાસકા ક્યા આલમ હોગા ?

અય દિલ ઇં શકર ખુશતરયા આં કે શકર સાઝદ

અય દિલ યે ચીની ઔર શકર ઝ્યાદા મીઠી હૈ યા શકરકા પૈદા કરનેવાલા ઝ્યાદા મીઠા હૈ ?

અય દિલ ઇં કમર ખુશતરયા આં કે કમર સાઝદ

અય દિલ યે ચાંદ જૈસે ચેહરે ઝ્યાદા હસીન હૈ યા જો ચાંદ બનાનેવાલા હૈ ? લૈલાકો નમક દેનેવાલા હૈ જિસસે મજનૂન પાગલ હુવા. જો તમામ દુનિયાકી લૈલાઓંકો નમક દેતા હૈ. આહ ઝરા અલ્ફાઝ ગૌર સે સુનિયે, વો નમકિયાત કા ખાલિક કાઇનાતકા લૈલા જિસકે દિલમેં આતા હૈ વો મૌલાએ કાઇનાત જબ કિસીકે દિલમૈં આતા હૈ તો સારી કાઇનાત કી લૈલાઓંસે બેનિયાઝ કરદેતા હૈ. ચાંદ ઔર સૂરજકી રોશની ઉસકો ફીકી મા'લૂમ હોતી હૈ ક્યૂં કે ચાંદ ઔર સૂરજ અપની રોશનીમેં અલ્લાહકે નૂરકે મોહતાજ હૈં. જિસને ઉન્હેં નૂર દિયા હૈ વો અલ્લાહ તઆલા ખુદ જિસકે દિલમેં આએં ઉસકે નૂરકા ક્યા આલમં હોગા ? મૌલાના રૂમી (રહ.) સે પૂછો. ફરમાતે હૈં.

ગર તૂ માહો મહર રા ગોઇ ખફા
ગર તૂ કદ સરવ રા ગોઇ દોતા
ગર તૂ કાનો બહર રા ગોઇ ફકીર
ગર તૂ ચરખો અર્શ રા ગોઇ હકીર

અય ખુદા અગર ચાંદ ઔર સૂરજકો આપ ફરમાદેં કે તુમ બે-નૂર હો તુમ્હારી રોશની હેચ હૈ. કુછ નહીં હૈ તુમ્હારી હકીકત. અગર સરવ કે દરખ્તકો આપ ફરમાદેં કે તુમ ટેળ્હે હો. અગર સોને ઔર ચાંદી કે ખઝાનોંકો ઔર સમંદર કે સદફ ઔર મોતીયોંકો આપ ફરમાદેં કે તુમ ફકીર હો, મોહતાજ હો, ભીખ મંગે હો. તુમ્હારી કોઇ હકીકત નહીં ઔર અર્શે આ'ઝમ ઔર આસમાનોં કો આપ ફરમાદેં કે તુમ હકીર હો તો.

ઇં બ-નિસ્બત બા કમાલ તૂ રવા અસ્ત

આપકે કમાલો અઝમત કે મુકાબલેમેં સબ આપકો રવા હૈં. આપકે લિએ સબ ઝેબા હૈં કે આપ સૂરજ ઔર ચાંદકો બેનૂર કેહ દેં ઔર અર્શે આ'ઝમ ઔર આસમાનોંકો હકીર ફરમાદેં.

ઇં બહક બા-કમાલ તૂ રવા અસ્ત
મુલ્કો ઇકબાલો ગિના હા મરતુ રાસ્ત

ક્યૂં કે સલ્તનતો ઇઝ્ઝત આપકે લિએ હૈં. સારી અઝમત અલ્લાહકે લિએ હૈં.

અલ્લાહકે નામકી અઝમત

દોસ્તો ! હાફિઝ શીરાઝી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જબ મેં અલ્લાહકા નામ લેતા હૂં ઔર મસ્ત હોતા હૂં તો દો સલ્તનત (૧) કાઉસ ઔર (૨) કૈ

કી એક જવકે, બદલેમેં ખરીદને કે લિએ તૈયાર નહી હૂં. યે હૈં હમારે અસ્લાફ, યે હૈં હમારે બાપ-દાદા.

ચૂ હાફિઝ ગશ્ત બેખૂદ કે શુમારદ
બયક જો મમલિકત કાઉસ વ કૈ રા

હાફિઝ શીરાઝી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જબ અલ્લાહકે નામકી લઝ્ઝત મુઝે મિલતી હૈ તો મેં કાઉસ ઔર કૈ કી સલ્તનત કો એક જવકે બદલેમેં નહી ખરીદતા હૂં. મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે,

બૂએ આં દિલબર ચૂપરાં મી શવદ
ઇં ઝબાં હા જુમલા હૈરાં મી શવદ

જબ અર્શે આ'ઝમસે અલ્લાહકે નામકી લઝ્ઝત ઉતરકર ઝમીન પર આતી હૈ તો સારી ઝબાન હૈરાન હો જાતી હૈ કે મૈં ઉસકી તા'બીર નહી કર સકતા. બસ આજકા મઝમૂન પૂરા હુવા. અબ દુસરી આયતે કરીમા **યૌમ લા યન્ફઉ માલુંવ્વલા બનૂન** કી તફસીર બયાન કરકે ખતમ કરતા હૂં.

દો મુબારક ઇન્સાન

દોસ્તો ! ઇસ દુનિયામેં જીસને અલ્લાહકો નહીં પાયા ઉસને કુછ નહીં પાયા. જબ જનાઝા ઉઠેગા તો સાથમેં ક્યા જાએગા. કિતની દૌલત, કિતના સોના, કિતની ચાંદી, કિતની મોટરકાર, કિતને મોબાઇલ ફોન લે જાઓગે ? કબરમેં ક્યા સાથ જાએગા ? મૌલાના રૂમી (રહ.)ને પૂરી દુનિયાકે ઇન્સાનોંમેં દો આદમીયોંકો મુબારકબાદ પેશ કી હૈં. ફરમાતે હૈં,

અય ખુશા ચશ્મેકે આં ગિરયાં ઓસ્ત

મુબારક હૈં વો આંખે જો અલ્લાહકો યાદ કરકે રો રહી હૈ. મુબારક હૈં વો લોગ જો અલ્લાહકો યાદ કરકે રોતે હૈં. આહ દેખો અલ્લાહવાલોંકો કે કૈસે લોગોંકો મુબારકબાદ પેશ કરતે હૈં.

ઐ હુમાયૂં દિલકે આં બિરયાં ઓસ્ત

બહોત મુબારક દિલ હૈં વો જો અલ્લાહકી યાદમેં રો રહા હૈ ઔર જલ રહા હૈ.

દારૂલ ઉલૂમ ક્યા હૈ ?

મૌલાના શાહ મોહંમદ અહમદ સાહબ આ'ઝમગઢ તશ્રીફ લે ગએ. હઝરત મૌલાના હબીબુ ર્રહમાન આ'ઝમી મુસન્નિફ અબ્દુર્રઝ્ઝાક કે મુરત્તિબ વ મુહશ્શી બળે દરજાકે મુહદ્દિસ હૈં. જીનકા અરબોંમેં ગલગલા હૈ. ઉનકે દારૂલ ઉલુમમેં જબ મૌલાના શાહ મોહંમદ અહમદ સાહબ (રહ.) તશ્રીફ લે ગએ તો ફરમાયા.

દારૂલ ઉલૂમ દિલકે તળપનેકા નામ હૈ
દારૂલ ઉલૂમ રૂહકે જલનેકા નામ હૈ

જીસ દારૂલ ઉલૂમમેં અલ્લાહકી મોહબ્બતમેં તળપાયા ન જાતા હો ઔર અલ્લાહકી મોહબ્બત ન સિખાઇ જાતી હો વો ક્યા દારૂલ ઉલૂમ હૈ ? વો બસ અલ્ફાઝ હૈં. ઇશ્કો મોહબ્બત હોના ઝરૂરી હૈ. અગર કિસી જહાઝમેં સ્ટીમ ન હો તો વો જહાઝ ઉળેગા ? મોહબ્બત કી સ્ટીમ હી હૈ જો ઇન્સાન કો ઉળા લે જાતી હૈ ઔર એક શેખભી હોના ઝરૂરી હૈ.

વલિય્યુલ્લાહ કૈસે બનેં ?

બમ્બઇમેં એક શખ્સને પૂછા કે વલિય્યુલ્લાહ બનનેકા નુસ્ખા બતાઇયે. મૈને કહા અભી ઐરપોર્ટ પર બતાતા હૂં. યે હવાઇ જહાઝ ઝમીન સે બનતા હૈ યા આસમાનસે આતા હૈ ? સારા મટરીયલ ઝમીનકા હોતા હૈ. લોહા, તાંબા, પીતલ, વગૈરહ સબ ઝમીનકા હૈ. મગર યે ઝમીન સે ટેક ઑફ કૈસે કર લેતા હૈ. એક સ્ટીમ દુસરા પાયલોટ આગે બેઠા હોતા હૈ. ઔર તીસરી એક ઔર વજહ હૈ કે ઉસકી સ્ટીમમેં કોઇ હથોળા ન માર દે યા'ની સ્ટીમ ન નિકાલે. બસ યે તીન કામ કરલો. દુનિયામેં રેહતે હુએભી વલિય્યુલ્લાહ બન જાઓગે. જીસ પર મેરા એક ઉર્દૂમેં શે'ર હૈ.

દુનિયાકે મશ્ગલોંમેં ભી યે બાખુદા રહે
યે સબકે સાથ રેહકે ભી સબસે જુદા રહે

હમ લોગભી ઝમીન કે હૈં તીન કામ કરલેં. એક અલ્લાહકી મોહબ્બતકી સ્ટીમ હો, દૂસરા કોઇ અલ્લાહવાલા અપના રેહનુમા હો, રેહબર હો, તીસરે હમારી સ્ટીમે મોહબ્બતમેં કોઇ હથોળા ન મારા જાએ. મસલન આંખસે બદનઝરી કરલી તો યહાંસે સ્ટીમ નિકાલ દી. કાનસે ગાના સુન લિયા તો સ્ટીમ નિકલ ગઇ. યે પાંચ ટોટીયાં લગી હુઇ હૈં (કાન, આંખ, નાક, ઝબાન ઔર હાથ-પૈરકી). સ્ટીમ ભરી હો ઔર ટોટીયાં ભી બંદ હો તો જહાઝ ચલ પળેગા.

ગુનાહસે હિફાઝત ઝરૂરી હૈ

જદ્દાસે મક્કા મુકર્રમા મેરે મુરશિદ હઝરત મૌલાના શાહ અબરારુલ હક સા. ઐર કન્ડિશન્ડ કારસે ચલે લેકિન અંદર ગરમી

થી. કાર ચલાનેવાલે મેરે પીરભાઇ હાજી અનવારુલ હક સાહબ થે. ઉન્હોંને કહા હઝરત કિસી તરફ ખિળકીકા શીશા (કાચ) ખુલા હુવા હૈ. મેરી તરફકા શીશા હી ખુલા હુવા થા. બસ જલ્દીસે શીશા બંદ કિયા ઔર ઠંડક હો ગઇ. શાહ અબરારુલ હક સાહબ ને ફરમાયા કે શીશા ખુલા હુવા થા તો ઐર કન્ડિશન્ડ કામ નહી કર રહા થા. કાર ગરમ થી. ઇસીતરહ બા'ઝ લોગ દિલમેં અલ્લાહકે ઝિક્રકા એર કન્ડિશન્ડ ચલાતે હૈં. મગર આંખોં ઔર કાનોં કે શીશોંકી હિફાઝત નહીં કરતે. હવાસે ખમસા (કાન, આંખ, નાક, ઝબાન, હાથ-પૈર) ગુનહસે મેહફુઝ નહીં રખતે. નતીજા યે હોતા હૈ કે ઐર કન્ડિશન્ડકી સારી કૈફિયત ઇધર ઉધર તકસીમ હો જાતી હૈ. ઔર દિલમેં ઝિક્રુલ્લાહકી ઠંડક નહીં આતી.

અલ્લાહકી મોહબ્બતકા પેટ્રોલ

એક ઔર બાત સુનિયે. જદ્દાસે ટેન્કર આયા, બીસ હઝાર ગેલન પેટ્રોલ ઉસ પર લદા હુવા થા. ઉસને પાંચ ગેલન પેટ્રોલ ડલવાયા. હઝરતવાલાને અનવારુલ હક સાહબ સે ફરમાયા કે ઇસ પર તો હઝારોં ગેલન પેટ્રોલ લદા હુવા હૈ યે પેટ્રોલ ક્યૂં ખરીદ રહા હૈ ? અનવારુલ હક સાહબ ને અર્ઝ કિયા કે ઉસકી પીઠ પર હૈં મગર એન્જીનમેં નહીં હૈ. ઉસપર હઝરતવાલાને મુસ્કુરાકે ફરમાયા કે જો ઉલમા ઝાહિર પીઠ પર ઇલ્મ લાદે હોંગે ઔર દિલમેં અલ્લાહકી મોહબ્બત ઔર ખશિય્યતકા પેટ્રોલ નહીં હોગા તો સમઝ લો ઉનકા ઇલ્મ પીઠ પર તો લદા રહેગા. મગર ન ખુદ ઇસસે ફાયદા ઉઠાએંગે, ન લોગોંકો ફાયદા પહોંચેગા.બતાઓ શેખકે ઉલૂમ કૈસે હૈં ?

સોહબતે શેખકી ઝરૂરત

તો અલ્લાહવાલોંકી સોહબતસે દિલમેં મોહબ્બત ઔર ખશિય્યત પૈદા હોતી હૈ. સોહબત અગર ઝરૂરી ન હોતી તો અલ્લાહ તઆલા સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) સે ક્યૂં ફરમાતે ? **વસ્બિર નફ્સક મઅલ્લઝીન યદ્ઊન રબ્બહુમ બિલ્ગદાવતિ વલ્અશિય્યિ.** કે આપ સબર કરકે સહાબામેં બૈઠિયે ઔર અપની સોહબતમેં શર્ફસે ઉન્કા તઝકિયા ફરમાઇયે.

નબુવ્વતકે મકાસિદ

તઝકિયએ મકાસિદ બેઅસતે નબુવ્વતમેં સે એક મકસદ હૈ. મદારિસ ઔર મકાતિબકા કયામ **યત્લૂઅલૈહિમ આયાતિહી** સે સાબિત હૈ **વયુઅલ્લિમુહુમુલ્ કિતાબ વલ્હિક્મત** સે દારૂલ ઉલૂમકા કયામ સાબિત હૈ **વ યુઝક્કિહિમ** નફ્સકા તઝકિયા યે ખાનકાહોં કા કયામ હૈ મગર ખાનકાહ અસલી હો, બનાવટી પીર ન હો, વરના વો ખાનકા નહીં હૈ ખ્વાહ મ-ખ્વાહ હૈં. ઔર વો શાહ સાહબ નહી. સિયાહ સાહબ હૈં. અલ્લાહવાલેકે લિયેભી કિસીકા તરબિયત યાફતા હોના ઝરૂરી હૈ. અબ મૈં આયતકી તફસીર પેશ કરતા હૂં.

કુછ કામ ન આએગા

અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હૈં કે કિયામત કે દિન ન માલ કામ આએગા, ન ઔલાદ કામ આએગી. અરબીકા એક કાઇદા હૈ **ઇન્નન્ નકિરત ઇઝા વકઅત તહ્તન્નફિય્યિ તુફીદુલ્ઉમૂમ** યા'ની જબ નફીકે બા'દ નકેરા આએ તો ઉમૂમકા ફાયદા હોગા. **માલુંવ્વલા બનૂન** દો નકેરા ઈસ્તે'માલ ફરમાએ.

યા'ની માલ ઔર ઔલાદ કિયામત કે દિન કુછભી મુફીદ ન હોગા. જીસ પર મૌલાના મોહંમદ અહમદ સાહબ કે દો શે'ર સુનાતા હૂં.

માલો ઔલાદ તેરી કબરમેં જાને કો નહીં
તુઝકો દોઝખ કી મુસીબત સે છુળાને કો નહીં
જુઝે અમલ કબરમેં કોઇભી તેરા યાર નહીં
ક્યા કિયામત હૈં કે તુ ઇસ્સે ખબરદાર નહી

હર શખ્સકા જનાઝા યે કેહતા હૈં,

શુક્રિયા અય કબર તક પહોંચાનેવાલો શુક્રિયા
અબ અકેલે હી ચલે જાએંગે ઇસ મંઝિલ સે હમ

દૂસરા જનાઝા યે કહેતા હૈ,

દબાકે કબરમેં સબ ચલદિયે દુઆ ન સલામ
ઝરાસી દેરમેં ક્યા હો ગયા ઝમાને કો
આકર કઝા બાહોશકો બેહોશ કર ગઇ
હંગામએ હયાતકો ખામોશ કર ગઇ

જબ તક ઝિંદગી હૈ, બેટેકી શાદી હૈ, બેટીકી શાદી હૈ, ફલાં મકાન, ફલાં દુકાન. મેં ઇસકો મના' નહીં કર રહા હૂં. લેકિન બતલા રહા હૂં કે આંખ બંદ હુઇ તો સબ ખેલ ખતમ હો જાએગા.

કશ્તી પાની પર

દુનિયાકી સારી ઝરૂરતોં કો પુરા કરતે હુએ હમ અલ્લાહકી મોહબ્બતકો સબ પર ગાલિબ રખ્ખેં. દુનિયા ઔર આખેરત કા ઇમ્તિઝાજ હો. મૌલાના રૂમી (રહ.)ને સમઝાયા કે દુનિયાકો હમ કિસ તરહ સાથ લેકર ચલેં. જૈસે

કશ્તી પાનીકે ઉપર રેહતી હૈ તો કશ્તી ચલતી હૈં લેકિન અગર પાની કશ્તીકે અંદર ઘુસ જાએ તો કશ્તી ડૂબ જાતી હૈ. અગર દુનિયા નીચે રહે ઔર અલ્લાહકી મોહબ્બત ઔર આખિરત ગાલિબ રહે તો બેહતરીન આખિરત રહેગી. ક્યૂં કે વો દુનિયા આખિરતકે કામ આએગી. લેકિન અગર દુનિયાકા પાની આખિરતકી કશ્તીમેં ઘુસ ગયા તો વોહી પાની જો કશ્તીકે ચલનેકા ઝરીયા થા કશ્તી કો ડુબો દેગા.

આબ દર કશ્તી હલાકે કશ્તી અસ્ત
આબ અંદર ઝેરે કશ્તી યે પુશ્તી અસ્ત

પાની કશ્તીકે અંદર આજાએ તો કશ્તી હલાક હો જાએગી. ઔર પાની કશ્તી કે નીચે રહે તો કશ્તી ચલતી રેહતી હૈ.

દુનિયા મુતલક બુરી નહીં

અલ્લામહ આલૂસી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે દુનિયાકો મુતલક બુરી ન કહો. કેહતે હૈ કે દુનિયા પર લાત મારો, લેકિન અગર તીન વક્ત ખાના ન મિલે તો મારનેકે લિએ લાતભી ન ઉઠેગી. અલ્લામહ આલૂસી ફરમાતે હૈં કે દુનિયા વો બુરી હૈ જો હમેં નાફરમાનીમેં મુબ્તલા કરદે. **વ ઇન્જઅલ્તદુન્યા ઝરીઅતલ્આખિરત વ વસીલત લહા ફહિય નિઅ્મલ્મતાઉ** ઔર અગર દુનિયાકો આખિરતકા ઝરીયા બનાદો તો દુનિયા બેહતરીન મતાઅ હૈ. **ઇલ્લા મન્અતલ્લાહ બિકલ્બિન સલીમ** મગર જો કલ્બે સલીમ અલ્લાહ તઆલા કે યહાં પેશ કરેગા. જન્નત કિયામતકે દિન બગૈર અઝાબ ઉસીકો મિલેગી. બગૈર હિસાબ બખ્શા જાએગા. અબ કલ્બે સલીમ કૈસે હોગા ઉસકે પાંચ રાસ્તે અલ્લામહ સૈયદ મહમૂદ આલૂસી બગદાદી (રહ.) ને બયાન ફરમાએ. ઇસકો સુનકર હમ ફૈસલા કરેં કે હમારા કલ્બ (દિલ) સલીમ હૈ યા નહીં ?

કલ્બે સલીમકે પાંચ રાસ્તે

(૧) **અલ્લઝી યુન્ફિકુ માલહૂ ફી સબીલિલ્બર્રિ** જો અલ્લાહકે રાસ્તેમેં માલ ખર્ચ કરતા હૈ ચૂંકે ઉસે યકીન હૈ કે વહાં મિલેગા. ખર્ચ નહીં હો રહા બલ્કે અલ્લાહ કે યહાં જમા' હો રહા હૈ.

ઔલાદકી તરબિયત

(૨) **અલ્લઝી યુર્શિદુ બનીહિ ઇલલ્હક્કિ** જો અપની ઔલાદકો ભી નેક બનાએ. હઝરત ઇબ્રાહીમ ઔર હઝરત ઇસ્માઇલ (અલૈ.) ને દુઆ માંગી. **રબ્બના વજ્અલ્ના મુસ્લિમૈનિ લક** અય અલ્લાહ ! હમેં મુસલમાન બનાઇયે, ક્યા વો મુસલમાન નહીં થે ? હઝરત હકીમુલ ઉમ્મત (રહ.) તફસીર ફરમાતે હૈં કે મુસલમાન થે અબ મઝીદ ઇસ્લામમેં તરક્કી હો. ઇમાન બળ્હ જાએ. અચ્છે મુસલમાન બન જાએ. આ'લા સે આ'લા મકામ હાસિલ હો ક્યૂં કે ઇમાનકી દો કિસમ હૈં. અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હૈં **લિયઝ્દાદૂ ઇમાનમ્મઅ ઇમાનિહિમ** ઇમાન પર ઇમાનકા ઇઝાફા કૈસે હો ? હઝરત હકીમુલ ઉમ્મત (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જો ઇમાન મૌરૂસી અકલી ઇસ્તિદલાલી હૈં. વો ઇમાન ઝૌકી હાલી વ જુદાઇમેં તબ્દીલ હો જાએ. યે હૈ ઇમાનકી ઝ્યાદતી. આગે હઝરત ઇબ્રાહીમ (અલૈ.)ને દુઆ કી. **વમિન્ઝુર્રિય્યતિના ઉમ્મતમ્ મુસ્લિમ તલ્લક.** મા'લૂમ હુવા કે ઔલાદકો નેક બનાને કી દુઆ ઔર ફિકર કરના પૈગમ્બરાના ઝૌક હૈ તો કલ્બે સલીમ યે હૈ કે અપની ઔલાદકી તરબિયતકી ભી ફિકર કરે. યે નહીં કે બાપ તો હર વકત મસ્જિદ મેં હૈ. અલ્લાહ અલ્લાહ કર રહા હૈ. બેટે ટી.વી. ઔર સિનેમા દેખ રહે હૈં. કોઇ ફિકર નહી. ઉન્હેં રોકો. દો રકાત પળ્હ કર બેટેકો હાથ જોળકર લે જાઓ.

ગુલાબ જામન ખિલાઓ. પૈસા દો. કે બેટા આજ તબલીગી જમાઅતમેં ચલે ચલો. એક ચિલ્લા લગા લો. યા કોઇ અલ્લાહવાલે બુઝુર્ગ આએ હૈં યા બુઝુર્ગોંકે ગુલામ આએ હૈં ઉનકે પાસ લે જાઓ. યે બતાઓ કે અગર ઉનકો કોઇ બીમારી લગ જાએ તો બુઝુર્ગોંકે પાસ જાળ ફૂંકકે લિએ લે જાતે હો યા નહીં ? મગર રૂહાની બીમારી કે લિએ અલ્લાહવાલોંકે પાસ લે જાને કી કોઇ ફિકર નહીં હૈં. કે ખુદાકા કુછ ડર પૈદા હો જાએ તો બીમારીભી ખતમ હો જાએ.

ગલત અકીદોંસે પાકી

(૩) **અલ્લઝી યકૂનુ કલ્બુહૂ ખાલિયન્ અનિલ્અકાઇદિલ્બાતિલહ** જીસકા દિલ બાતિલ અકીદોંસે પાક હો. ઐસા અકીદા ન હો કે પીરોંસે બેટા વગૈરા માંગને લગે.

ખુદા ફરમા ચુકા કુરઆંકે અંદર
મેરે મોહતાજ હૈં પીરો પયમ્બર
વો ક્યા હૈ જો નહીં હોતા ખુદાસે
જીસે તૂ માંગતા હૈ ઔલિયા સે

ઔર સુન્નતકે ખિલાફ જો પીર ચલે, અગર વો હવા પર ઉળતા હો તો ઉસકો શૈતાન સમઝો.

તર્કે સુન્નત જો કરે શૈતાન ગિનઇ

અપના એક શે'ર યાદ આ ગયા હૈં, પેશ કિયે દેતા હૂં.

વો માલિક હૈ જહાં ચાહે તજલ્લી અપની દિખલાએ
નહીં મખ્સૂસ હૈ ઉસકી તજલ્લી તૂરે સીના સે

ઇસસે પેહલે એક ઔર શે'ર હૈ જો અચાનક યાદ આ ગયા સુના દેતા હૂં,

બહોત રોએંગે કરકે યાદ અહલે મૈકદહ મુઝકો
શરાબે દર્દે દિલ પીકર હમારે જામો મૈના સે

(યે બતૌર જુમલા મો'તરેઝાકે હૈં. યાદ આ ગયા ઉસકો રોક નહીં સકતા. જૈસે ખાતે ખાતે અચાનક મીરીન્ડા યા સેવન-અપ આ જાએ તો ક્યા ઉસકો નહીં પીતે ?)

અગર કોઇ પીર ફકીર કરામત દિખાવે, હવા પર ઉળને લગે. મગર ડાળ્હી નહીં રખતા. નમાઝ નહીં પળ્હતા. સુન્નતકે ખિલાફ ઝિંદગી હૈ. ઉસકો વલિય્યુલ્લાહ સમઝના જાઇઝ નહીં. ખિલાફે શરઅ ઉમૂરકો કુર્બે ઇલાહીકા કા ઝરીયા સમઝના કુફ્ર હૈ.

ખ્વાહિશાતકા ગલબા ન હો

(૪) **અલ્લઝી યકૂનુ કલ્બુહૂ ખાલિયન્ અન્ગલ્બતિશ્શહ્વાતિ** જીસકા દિલ શહવતોંકે ગલબાસે પાક હો, શહવતતો રહે કે બીવીકા હક અદા કર સકે, હાં, કાફુરકી ગોલીભી ન ખાલેકે બીવીકે કાબિલભી ન રહે. ઔર ઇતના ઓવરફૂલ શહવતભી ન હો કે કિસીકી તમીઝ હી ન રહે. હર એક કો તાક ઝાંક કરને લગે. દિલ ગલ્બએ ખ્વાહિશસે પાક હો. યા'ની દિલ ખ્વાહિશ પર ગાલિબ હો. જહાં હલાલ હો વહાં ઠીક હૈ, જહાં હરામ દેખા બસ અલ્લાહકી પનાહ માંગે. ઔર વહાંસે ભાગે. ખ્વાહિશાતસે મગ્લૂબ ન હો

ગૈરુલ્લાહસે દિલ પાક હો.

(૫) **અલ્લઝી યકૂનુ કલ્બુહૂ ખાલિયન્ અમ્માસિવલ્લાહિ** જીસકા દિલ અલ્લાહકે ગૈરસે ખાલી હો યા'ની બીવી, બચ્ચોં ઔર માલો દૌલત પર

અલ્લાહકી મોહબ્બત ગાલિબ આજાએ. જીસકો જીગર મુરાદાબાદી ઑલ ઇન્ડિયા શાઇરને કહા થા.

મેરા કમાલે ઇશ્ક બસ ઇતના હૈ અય જીગર
વો મુજપે છા ગએ, મૈં ઝમાનાપે છા ગયા

ઇસ્કો ખ્વાજા અઝીઝુલ હસન મજઝૂબ (રહ.) ને ફરમાયા ઔર ઝિક્ર કરતે વક્ત યે શે'ર પઢતે થે.

દિલ મેરા હો જાએ એક મેદાન હૂં
તૂહી તૂ હો, તૂહી તૂ હો, તૂહી તૂ,
ઔર મેરે તનમેં બજાએ આબો ગુલ
દર્દે દિલહો, દર્દે દિલહો, દર્દે દિલ
ગૈરસે બિલકુલ હી ઉઠ જાએ નઝર
તૂહી તૂ આએ નઝર દેખૂં જીધર

તેરે જલવોં કે આગે હિમ્મતે શરહો બયાં રખદી
ઝબાને બે નિગહ રખદી, નિગાહે બે ઝબાં રખદી

જો કુછ હો સારે આલમમેં ઝર્રા ઝર્રામેં અલ્લાહ તઆલા નઝર આએ. અગર અલ્લાહ મિલ જાએ. દિલ બાખુદા હો જાએ તો આંખેં ભી બાખુદા હો જાતી હૈ. જૈસા દિલ હોતા હૈ વૈસી હી આંખ હોતી હૈ. અબૂ જહલકા દિલ ખરાબ થા ઇસલિએ ઉંસે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી તમીઝ ઔર પેહચાન નહીં હો સકી. અલ્લાહવાલોંકો ભી પેહચાનને કે લિએ અલ્લાહ તઆલા દિલમેં બીનાઇ ઔર બસીરત અતા કરતા હૈ.

બસ યે પેહલા મઝમૂન હૈ. લંડનકી સરઝમીન પર અખતરકી યે પેહલી ગુઝારિશાત હૈં. અલ્લાહ તઆલા કબુલ ફરમાએ. બસ અબ દુઆ કિજીયે.

સરકો પૈગામ હૈ કુછ સબાસે

જીસકો નિસ્બતે અતા હૈ ખુદાસે
અર્ઝ કાઇમ હૈ ઐસે ગદા સે

બે નિયાઝી હૈ હર મા સિવાસે
રાબતા ગર કવી હૈ ખુદા સે

દિલ હૈ મમ્નૂન ઉનકી અતા સે
રૂહ નાદિમ હૈ અપની ખતા સે

ઝિક્ર તેરા કરેં બેઠકર હમ
ચાહિયે વો ઝમીં દો સિરા સે

જીસકો રોશન કરે કુદરતે હક
વો દિયા કયા બુઝેગા હવા સે

માલિકે દો જહાં ગર તૂ ચાહે
સલ્તનત દે દર બે નવા સે

આફતાબે નબુવ્વત કા મતલા'
ફૌક થા ખલ્કકે આસરા સે

શાને અઝમત જિબાલે હરમકી
કોઇ પૂછે તો ગારે હિરા સે

મુઝતરબ હૈ મેરા ઝૌકે સિજદહ
સરકો પૈગામ હૈ કુછ સબાસે

મુજપે બરસા દે દરિયાએ રહમત
માંગતા હૈ યે અખ્તર ખુદા સે

પા ગઇ જાન સુલ્તાને જાં કો

પાએગા જો ભી કુતુબે ઝમાંકો
પાએગા જાનમેં જાને જાં કો

જાને ક્યા તાજે સુલ્તાનિયત ભી
લઝ્ઝતે કુર્બે આહો ફગાં કો

અપને માલિક પે કરલો ભરોસા
છોળ દો ફિક્રે ઇં, ફિક્રે આં કો

જાનેં ક્યા માહો ખુરશીદો અન્જુમ
જો દિયા હકને બન્દોંકી જાં કો

પા લિયા કરકે તર્કે તમન્ના
મતલા' કુર્બ ખુરશીદે જાં કો

આહ ફૈઝે ગુલામી મુરશિદ !
પા ગઇ જાન સુલ્તાને જાં કો

દોનોં આલમસે પાઓગે બેહતર
લઝ્ઝતે નામે રબ્બે જહાં કો

જાનેં ક્યા અહલે ગફલત જહાંમેં
કુર્બે અહલે મોહબ્બતકી શાં કો

લઝ્ઝતે આહ સહરાકી અખતર
ક્યા ખબર બુલબુલે ગુલિસ્તાં કો

નકલે હાલાતે ખાસ્સહ બહાલતે ગલ્બહ તજલ્લિયાત મુકર્રબાત બરખાસ્સાને બારગાહે હક તઆલા શાનુહૂ

સિજદાસે સર ઉઠા તો કહીં આસતાં ન થા
જૈસે કે યે ઝમીં ન થી ઔર આસમાં ન થા

ગોયા ઝબાં થી બે ઝબાં, હોશે બયાં ન થા,
આતિશ થી શો'લા ઝન, મગર ઉસમેં ધુવાં ન થા

હોશો ખિરદકા નઝમભી જૈસે વહાં ન થા
લેકિન વહાં નિહાં જો થા ગોયા નિહાં ન થા

ખૂશ્બૂ તો હર તરફથી મગર ગુલિસ્તાં ન થા
મફહૂમ કુર્બે ખાસ થા લફઝો બયાં ન થા

જલવે તો સામને થે, મગર યે જહાં ન થા
દર્દે નિહાં તો થા, મગર અશ્કે રવાં ન થા

મખ્ફી થા દિલમેં જો કભી આતિશે ફશાં ન થા
એક પુરકૈફ સુકૂં થા, કોઇ ઇનો આં ન થા

ખુરશીદો માહો કેહકશાં કુછ ભી વહાં ન થા
દુનિયા એ દૂં નથી, કોઇ દીગર જહાં ન થા

આંખોંકે દાઇરેમેં જમાલે જહાં ન થા
કૌનો મકાં કા સામને કોઇ નિશાં ન થા

એક ફૂલ જાવદાં કે સિવા ગુલિસ્તાં ન થા
ઉનકે સિવા કોઇ ભી વહાં રાઝદાં ન થા

ઇસ બે ખૂદીમેં પાસ કોઇ બોસ્તાં ન થા
તાઇર ન થે ઔર ઉનકા કોઇ આશિયાં થા

કોઇ ઝરર સે ગમઝદહ કોઇ નફા'સે ખૂશ
દુનિયાએ ઇશ્કમેં કહીં સૂદો ઝિયાં ન થા

અય દર્દે દિલ હો તુઝકો મુબારક તેરા યે ફૈઝ
દુનિયા સે લેકે બાગે જીનાં તક નિહાં ન થા

ઇસ બઝમકા એક આલમ હો નામ હૈ અખ્તર
ગોયા સિવા ખુદા કે કોઇભી વહાં ન થા

ઉસ્વએ રસૂલે અકરમ

સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ

મસાઇલમેં 'બેહિશ્તી ઝેવર' ઔર ફઝાઇલમેં 'ફઝાઇલે આ'માલ' કી તા'લીમસે મુસલમાનોં કો જો ફાઇદા પોંહચા હૈ ઔર પહોંચ રહા હૈ, ઇસસે સારે મુસલમાન વાકિફ હૈં, લેકિન ઇન્કે અલાવહ મુસલમાનોં કો ઐસી કિતાબકી ઝરૂરત થી કે જિસમેં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.)કી અમલી ઝિંદગીકા હર પેહલૂ મૌજૂદ હો, યા'ની આપકી શમાઇલ, આદાત, ઇબાદાત, મઆમલાત, હુસ્ન મઆશરત, આપકે બતાએ હુએ વઝાઇફ ઔર દુઆએં ઉસ્મેં એકહી જગહ મૌજૂદ હોં, તો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.)કા તરીકએ ઝિંદગી જાનને ઔર સુન્નતકે મુતાબિક અમલ કરનેમેં મદદ મિલે.

હઝરત આરિફ બિલ્લાહ, ડૉક્ટર મુહમ્મદ અબ્દુલ હય્ય સાહબ કો અલ્લાહ તઆલા ખૂબ બદલા ઇનાયત ફરમાએ. ઉન્હોંને મુસલમાનોંકી ઇસ ઇલ્મી, દીની ઝરૂરતકો પૂરા ફરમાકર એક કિતાબ લિખ્ખી ઉસ્કા નામ ઉસ્વએ રસૂલે અકરમ (સ.અ.વ.) રખ્ખા. ઇસ કિતાબકો પાકિસ્તાનમેં છપવાકર હિન્દો પાકકે ઉલમા ઔર બુઝુર્ગોંકી ખિદમતમેં પેશ ફરમાયા. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ હિન્દુસ્તાનમેંભી યે કિતાબ મકબૂલ હુઇ, લેકિન ગુજરાતી જાનનેવાલોંકો ઇસ્કી ખાસ ઝરૂરત થી. અલ્લાહને ઇસ્કાભી ઇન્તિઝામ ફરમાયા. ઔર ગુજરાતી ઝબાનમેં યે કિતાબ શાએઅ હુઇ. મુસલમાનોંસે હમારી અર્ઝ હૈ કે, ઇસ્કી તા'લીમકા એહતિમામ કરેં. ઔર અપને ઘરવાલોં, મિલનેવાલોંકો ઇસ્કે પઢનેકી તરગીબ દેં.